ПОРЕДИЦА

ЗЛАТНО КЛЮЧЕ

4. ГРУПА

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

БИТ И ТЕХНИКА
Варна, 2019

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

Автори на разработките по образователни направления:
Български език и литература – проф. дпн Маргарита Тодорова Терзиева, Миглена Тодорова Лазарова, Камелия Москова Йорданова
Математика – доц. д-р Виолета Йорданова Ванева, доц. д-р Ася Симеонова Велева, гл. ас. д-р Галина Георгиева Георгиева, Христина Димитрова Балушева
Околен свят – д-р Ели Георгиева Георгиева
Изобразително изкуство – гл. ас. д-р Валентина Тодорова Радева, Павлинка Георгиева Памукова
Конструиране и технологии – доц. д-р Светла Христова Петкова
Физическа култура – проф. д-р Антоанета Иванова Момчилова

Художници – автори на графичния дизайн: Еми Божидарова Мирославова, инж. диз. Христина Иванова Дякова
Художници – автори на корицата: инж. диз. Христина Иванова Дякова, Живко Иванов Рухов
Редактор Светла Костова
Коректор Зоряна Стоянова

Българска. Второ преработено и допълнено издание. 2019 г.
Формат 60x90/8.
Печ. коли 45
Издателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ №101

ISBN 978-619-7523-52-2

© Маргарита Тодорова Терзиева, 2018
© Миглена Тодорова Лазарова, 2018
© Камелия Москова Йорданова, 2018
© Виолета Йорданова Ванева, 2018
© Ася Симеонова Велева, 2018
© Галина Георгиева Георгиева, 2018
© Христина Димитрова Балушева, 2018
© Ели Георгиева Георгиева, 2018
© Валентина Тодорова Радева, 2018
© Павлинка Георгиева Памукова, 2018
© Светла Христова Петкова, 2018
© Антоанета Иванова Момчилова, 2018
© Еми Божидарова Мирославова – графичен дизайн, 2019
© Христина Иванова Дякова – графичен дизайн и корица, 2018
© Живко Иванов Рухов – корица, 2018
© Издателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

ПРОГРАМНА СИСТЕМА „ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“

Приетият през 2016 г. Закон за ПУНУО и измененията в свързаната с него Наредба №5/03.06.2016 г. за предучилищното образование определят като задължителна подготовката на децата на 5 – 7-годишна възраст и отчитат мястото на подготвителните групи като естествен свързващ елемент в образователната спирала „детска градина – училище“. Наредбата определя държавните образователни стандарти (ДОС) и очакваните резултати в предучилищното обучение, съобразени изцяло с психо-физическите особености на децата на тази възраст, както и с изискванията за организиране на дейностите в педагогическия процес и прилагане на програмните системи.

Ръководени от нормативните разпоредби и необходимостта от иновативни педагогически решения и инструментариум съобразно динамично променящата се обкръжаваща децата среда, университетски преподаватели и действащи учители обединиха усилията си в авторски колектив за създаване на дидактичната система „Златното ключе“. Системата се състои от одобрените от МОН познавателни книжки и техните електронни варианти по образователните направления „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Конструиране и технологии“ и „Музика“. Тя включва и допълнителни образователни ресурси, като:

- книга за учителя с методически указания за провеждането на всяка педагогическа ситуация по отделните образователни направления (включително физическа култура), литературни текстове, текстове на песни и описание на музикални и спортноподготвителни игри;
- книга за учителя по музика с подробни методически разработки на ситуациите със съвременни интерактивни методи, игри по ТРИЗ педагогика, игрови елементи по музикална система „Шулверк“, нотно приложение на народни и популярни песни, авторски и други музикално-дидактични, музикално-подвижни и фолклорни игри, сценарии за тържества;
- примерно годишно тематично разпределение по седмици и по направления;
- портфолио на детето, включващо тестова батерия със задачи по всяко образователно направление и чек лист в удобен табличен вид за нанасяне на резултатите от проследяване постиженията на детето (входно и изходно ниво), картони за отбелязване на индивидуалните особености, предпочитания, впечатления, интереси и желания на детето, папка за събиране на материали от практическата дейност на детето – фотографии, рисунки, картички, апликации и други;
- христоматия по български език и литература;
- сборник с приказки на различни етноси и народи;
- автодидактични игри по български език и литература и математика;
- комплект от материали за практическа работа по конструиране и технологии;
- нагледни дидактични табла по всички образователни направления и други.

Основна цел на усилията на авторите при разработване на системата и помагалата към нея е те да бъдат достъпни за всички деца на прага на училището. Предложените в книжките дидактични игри, упражнения и конструктивни модели позволяват реализиране на постепенна смяна на доминиращата игрова дейност (като процесуална стимулация) с дейности, в които се диференцират игровите от учебните мотиви – игра с учене, без да се слага рамка на педагогическата практика. Всяка една от предложените педагогически ситуации поставя детето в условия на проблемност така, че да предизвика у него желание и готовност да мисли, преживява, решава и действа, да развива своето въображение, емоционалност и инициативност, да прави самостоятелен избор и не на последно място – получените представи и знания да пораждат у него нови въпроси и желание за откривателство и творчество. За целта всяка тема е представена така, че участието в дейностите да бъде за детето интересно приключение със спътник и помощник героя Щурчо, „отварящ със златно ключе“ врата към реални или въображаеми ситуации, в които детето неусетно да придобие необходимите му начални общоучебни умения:

- да слуша и внимава;
- да общува свободно и да изразява собствена гледна точка;
- да обогати речника си, да се стреми да разсъждава, да се ориентира по отношение на времето и пространството;
- да усвои норми на социално приемливо поведение, да създава и поддържа взаимоотношения;
- да възприема задача в целева педагогическа ситуация;
- да се ръководи от правила при решаване на задача по даден образец и словесна инструкция;
- да пренася знания, умения и навици в нова познавателна ситуация;

- да овладява и използва нови способи за решаване на задача съобразно нарастващите му възможности за самостоятелна дейност;
- да преодолява затруднения, да показва готовност и мотивация да опита отново при грешка и да достига краен резултат;
- да проявява желание за екипна работа, като споделя в групата своите идеи и се съобразява с тези на другите;
- да придобие увереност, че го очаква нещо приятно и позитивно при постъпване в първи клас.

Тъй като готовността на детето за училище е съвкупност от психическа готовност и специална подготовка, овладяването на тези общоучебни умения има за цел трансформирането на получените представи и умения в трайни знания. За целта при подбора и структурирането на образователното съдържание авторският колектив спазва водещите в предучилищното образование принципи:

- Достъпност – чрез игрови мотиви и алгоритми за работа;
- Системност и последователност при планиране;
- Научност – представяне на понятия, съобразени с възрастовите особености, без да се нарушава структурата на съответните науки;
- Интегративност между всички образователни направления;
- Интерактивно представяне на темите и ситуациите – децата придобиват знания и умения чрез преживяване и емоционална рефлексия (осъзнаване на собствените чувства и емоции);
- Диференциран и индивидуален подход;
- Толерантност и сътрудничество;
- Традиции и визийност – включване на детето в художествено-продуктивни дейности и осигуряване на възможност за обмен на новаторство.

За постигане на очакваните резултати по ДОС Наредба №5/03.06.2016 г. предвижда минимум 15 педагогически ситуации седмично за трета и 17 за четвърта подготвителна група:

	БЕЛ	**ОС**	**Математика**	**ИИ**	**КТ**	**Музика**	**ФК**
3 гр.	2	2	2	2	2	2	3
4 гр.	3	2	3	2	2	2	3

С оглед на по-пълна оптимизация на възпитателно-образователния процес и по-цялостно реализиране на темите и образователното съдържание, заложено в системата, авторите са изготвили примерно годишно тематично разпределение, в което е включена допълнителна педагогическа ситуация по БЕЛ и което би могло да се осъществи седмично в следния вариант:

За трета подготвителна група – общо 16 ситуации

	Понеделник	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
сутрин	ОС БЕЛ	Музика Математика	КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ ФК	КТ	БЕЛ	ОС	ФК

За четвърта подготвителна група – общо 18 ситуации

	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
сутрин	ОС БЕЛ ФК	Музика Математика	БЕЛ КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ	ОС КТ	Математика	БЕЛ	ФК

В книгата за учителя заедно с образователните задачи във всяка тема по съответното образователно направление се дават методически насоки за мотивация на децата и реализиране на педагогическите ситуации, без да се рамкира или ограничава учителският потенциал.

На всички педагогически екипи, избрали познавателните книжки, електронните им варианти и другите ресурси на дидактическата система „Златното ключе“, желаем ползотворна и наситена с положителни емоции работа.

ПОДХОДИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ:

1. Възрастовият подход налага непрекъснато отчитане на физическите и психическите особености на детето в предучилищна възраст. Той осигурява в достатъчна степен достъпност при отчитане на реалните детски възможности. Този подход дава възможност учителят да предвиди или планира подходящи стимули за реализиране потенциала на децата, за подпомагане и провокиране на детското личностно и творческо развитие. Спазвайки го, педагогът – възрастово за групата и индивидуално за отделното дете – преценява количествено и формално съдържанието, което поднася, целейки постигането на оптимално развитие.

2. Комплексно-интегративен/ интегрален. Интегралният подход се налага от спецификата на глобалното образование. Дейностите не се изявяват като самостоятелни структури. Създава се интегрален образ на света, като се има предвид единството на научното и художественото познание. Интегралният подход се проявява и във взаимовръзката между многообразните форми на организация на педагогическото взаимодействие. Учителите подбират подходящи знания и умения от другите образователни направления, за да разнообразят и активизират децата. Например: знания от математиката са подходящи за формата на цветята, дърветата, образуване на групи – домашни и диви животни, отлитащи и зимуващи птици и др.; уменията от КТБД са подходящи за изработване на пана; познаването на приказките насочва към дивите животни в гората – „Червената шапчица“, към птиците през пролетта – „Косе-Босе“, към зимните явления – „Ледената къщичка“, и др.

3. Дейностен подход. Психологическият анализ на структурата на дейността показва, че последната се осъществява при осъзнато психично отразяване на заобикалящата действителност. Във всяка своя дейност детето в една или друга степен овладява знания и представи, определя си цели, представя си очакваните резултати, възприема и оценява условията, в които действа, обмисля последователността на операциите, прилага волеви усилия, преживява успехите и неуспехите от дейността. По този начин психиката осъществява своите основни функции – управлява и регулира дейността на личността. Дейностният подход се осъществява от учителите, като осигурява условия за разнообразни активности на децата – изследователска, творческа, умствена, игрова и др.

Игровата дейност в своето богато многообразие има абсолютен приоритет в организационно-процесуалната и резултативната реализация на педагогическото взаимодействие. Тя създава условия за самоизява, за най-ефективно общуване и взаимодействие както между децата, така и между педагога и детето.

4. Ситуационният подход се отнася до използваните от учителя начини за усвояване на знания. Ситуацията като семантична база на този подход условно обозначава организационната форма на осъществяване на възпитателно-образователния процес. За целите на предучилищното образование се използват различни

ситуации – реално възникващи, фантазни, преднамерени и неочаквани и др. В съчетание с останалите подходи ситуационният подход създава условия за използване на динамични и гъвкави структури за оптимална социализация на детето.

5. Холистичен подход. Холистичното образование е базирано на идеята, че децата могат да бъдат обучавани по по-естествен и по-привлекателен начин, като едновременно се активизират емоции и енергия, физически и духовни сили. Постиженията на детето се разглеждат във връзка с неговите социални, етнически и културни характеристики. Водещо е посланието: „Вярвам в целостта на човешкия организъм и считам, че за да бъде здрав човек, трябва да има единство и баланс между ум, душа и тяло". Най-голямото предимство на холистичния подход е, че е ориентиран не само около умственото развитие, но се фокусира и около психо-социалното и емоционалното развитие на децата, което е особено подходящо за образователното направление „Околен свят".

ОРГАНИЗАЦИЯ на педагогическата работа

Организацията на педагогическия процес е важен приоритет на детския учител. Препоръчително е да се използва смесена организация от фронтална, групова и индивидуална работа с децата. Паралелно с това детският учител трябва да осигури условия за самостоятелна дейност на децата. Изцяло груповата и фронтална работа не е ефективна, тъй като не позволява децата да реализират своите индивидуални възможности, потребности и да бъдат удовлетворени от себе си. Това е особено важно за децата в смесените групи.

Начин на организация:

ФРОНТАЛНАТА РАБОТА е традиционна, но напълно подходяща за осъществяване на общите цели и задачи. Разбира се, тя трябва да е далеч от урочната форма на организация. Необходимо е да се разнообразява с подвижни, музикални, театрализирани и други игри, които да намаляват статичността и да предлагат различни активности. Интересно за децата е варирането на обстановката в занималнята – различен начин на подреждане на масите, неочаквано онагледяване, нов параван, непознат уред и други ще позволят да се разчупи и разнообрази процесът на работа.

ГРУПОВАТА РАБОТА е подходяща за децата от трета и четвърта група. Освен изпълнението на познавателни задачи, чрез груповата работа се формират и утвърждават уменията за колективна работа и съвместни игри, като децата се договарят, съгласуват, подпомагат взаимно, изпробват различни поведенчески модели. Този начин на организация е особено подходящ при смесените групи (по възрасти и по майчин език), когато децата имат различни нива на компетентности.

Процедурата по разделяне на децата в групи (или по двойки) може да бъде извършена по занимателен начин, за провокиране на позитивна реакция към груповата работа. Учителят може да използва следните техники за групиране:

- групиране чрез преброяване на поредни номера (например: „първи – втори – трети" и т.н.);
- групиране по рождени месеци и дни;
- групиране по първите букви на имената на децата;
- групиране чрез карти: плодове, геометрични фигури, цветове, превозни средства и др.;
- групиране чрез пъзели – частите, от които се получава цялото, е един отбор.

Децата участват, обсъждат и изработват правила, които могат да бъдат следните:

- „Да се изслушваме взаимно!"
- „Да зачитаме мнението на всеки един от нас!"
- „Да не се обиждаме и да не се присмиваме един на друг!"
- „Всеки има право да изкаже своето мнение!"
- „Да вдигаме ръка, когато искаме думата!" и др.

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА е задължителна при често отсъстващи деца, при деца с отклонение или изоставане, но и при деца, които проявяват засилен интерес към знанията от образователното направление.

В този случай се работи с енциклопедии, правят се опити, експериментира се с различни материали, децата рисуват, редят пъзели. Учителката трябва да подготви индивидуални задачи и да отдели време за работа с тези деца в подходящ момент.

Основна педагогическа форма е обучаваща ситуация.

Правилната структура на ПС улеснява учителя при дозиране и структуриране на учебното съдържание.

ПЪРВА част – уводна. Учителят създава интерес, подготвя и подбира похвати за привличане на вниманието и любопитството на децата. Това може да стане чрез въпрос или словесна провокация от Щурчето,

чрез музика, загадка, картини, грешката на художника, „Чудната торбичка“, „Вълшебната кутия“, неочакван гост (кукла, дете от другата група), нонсенс (алогизъм, зареден с хумор: „Дойде зимата и розите цъфнаха“, „Надолу в небето плуваше кърпичето“) и др.

ВТОРА част – основна. Подборът на методи и похвати се свързва с необходимостта от възприемане, осмисляне и обогатяване на информацията от децата, от време за самостоятелно решаване на задачата и за приложение на знанията в нова ситуация. Авторите на познавателната книжка предлагат подходящи методи и похвати, които да реализират планираните познавателни задачи. Така се гарантира степенуване по сложност на съдържанието. Важно е детето винаги да е доволно и удовлетворено, заинтригувано и активно. В тази част детският учител трябва да разпредели времето си така, че да има време за групова и самостоятелна, обща и индивидуална ангажираност на децата. Поради своята продължителност основната част на ситуацията е подходяща за смяна на дейностите – статични, седящи с динамични, подвижни.

ТРЕТА част – заключителна. Тук е препоръчително учителката да направи обобщаваща преценка на активността и постигнатото от децата. Да се включат подходящи „награди“ – стимули за деца. Освен традиционните печати и стикери, като награда емоционално действат подвижните и музикалните игри, определяне за деня на дете като „малък природолюбител“, „многознайко“ и др.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ:

- игри – сюжетни, дидактични, подвижни...
- дейности по избор
- разходка, екскурзия
- тържества, празници
- педагогическа анимация.

Това е иновативна форма за постигане на комплексна цел – осъществяване на образователна и възпитателна задача чрез паралелно постигане на емоционално „зареждане“ и развлечение. Анимацията е процес на създаване и реализиране на събитие или поредица от взаимносвързани събития, чиято основна цел е стимулиране активността (поведенческа, емоционална, познавателна) на участниците в него чрез включването им в значими за личностното им развитие дейности. Може да се организира:

- културно-познавателна анимация (тематична, етнокултурна, фолклорна, литературна, музикална, музейна, библиотечна и др.);
- туристическа анимация (краеведческа, спортна, опознавателна, екологична и др.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ се реализират:

- като продължение и допълване по темата в детската градина;
- като обогатяване и обобщаване на информацията извън детската градина.

И в двата случая детският учител стимулира практическа познавателна дейност с участието на семейството, ръководител на школа, музей, читалище и др. Допълнителната дейност е неделима от общата реализацията на темата. Чрез нея детето обогатява, уточнява и упражнява знания и умения. Познавателната активност на детето постигаме чрез разнообразие от стимулиращи и подкрепящи методи и похвати, както и чрез разнообразни дидактични средства.

Най-общо допълнителните дейности, подходящи за работа, можем да обособим в следните групи:

- **игрови** – дидактични, подвижни, състезателни, театрализирани, ролеви игри и игри инсценировки;
- **художествено-творчески** – украса, колажи, макети, пана от природни и други материали и др.;
- **съвместни** с родителите – тържества, празници, битови и трудови дейности, краеведчески дейности (туризъм, екскурзии, наблюдения и др. в района);
- **практически** – грижи за животни и растения, опити, експерименти, демонстрации, изработване на хранилки, вертележки, знаменца и др.;
- **комбинирани – минипроекти**. При тях се интегрират различни знания и умения, форми, методи и средства за постигане на интеракция във взаимодействието „дете – среда“. Могат да се реализират различни видове:

• По продължителност – седмични, месечни или сезонни;

• Според преобладаващия метод: изследователски, практически, информационни, приключенски;

• Според проектната идея: по образователните стандарти на направление „Околен свят“; по теми, свързани с реалния живот на общността или селището; по интереси.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Обучението по български език и литература се подчинява на определени психолингвистични принципи, на актуални художествено-естетически и педагогически закономерности.

Овладяването на езика и развитието на речта разкриват потребността от обогатяване и самообогатяване на устната реч – диалогична и монологична, ситуативна и контекстна, продуктивна и репродуктивна, подготвена и неподготвена. Всяка по свой начин подготвя детето за специфичните цели на общуването, за комуникацията с връстници и възрастни.

Практическото овладяване на българския език е нужно на бъдещите ученици и особено на тези, чийто майчин език е различен от българския. Развитието на езиков усет се формира у едни и усъвършенства у други с помощта на занимателни игри и упражнения.

Възприемането на творби от фолклора и литературата, осмислянето и пресътворяването на техните послания изграждат нравствени и естетически норми за оценяване на художествената и нехудожествената реалност, за мястото и ролята на детето в нея.

Съдържанието на образователното направление „Български език и литература“ е структурирано в шест образователни ядра:

1. Свързана реч
2. Речник
3. Граматически правилна реч
4. Звукова култура
5. Възприемане на литературно произведение
6. Пресъздаване на литературно произведение.

То има за *цел* да стимулира чрез традиционни и иновативни способи работата по овладяването на езикови и литературни знания и умения, обогатяването на детската душевност с позитивни художествени примери, съприкосновението с прекрасното и пресъздаването му със средствата на словото.

Тази цел се постига чрез решаването на следните *задачи*:

1. Разкриване многообразието на изразни средства, чрез които българският език е действен комуникативен инструмент в процеса на общуване с връстници и възрастни;

2. Осмисляне идейните и художествените послания на фолклорните и литературните творби, предназначени за възприемане и интерпретация;

3. Предлагане на адекватен действен методически инструментариум, чрез който се активизира художествено-творческата детска дейност.

Основна организационна форма за реализиране целта и задачите на помагалото са *педагогическите ситуации*. Те са структурирани така, че да постигнат максимална педагогическа ефективност:

- В уводната част се откроява темата, пробужда се интерес към нея;
- В основната част се извършва запознаване с нова езикова единица или литературно произведение, респективно се затвърдяват и обобщават знания, свързани с тях;
- В заключителната част посредством занимателни игри и упражнения се постига цялостен завършек, който носи удовлетворение и усещане за придобито ново знание/ умение.

Разделите, свързани с обучението по български език:

- осъществяват плавен преход към училищна възраст;
- осигуряват овладяването на езикови знания на фонетично, лексикално, морфологично, синтактично и стилистично равнище, адекватни на предучилищната възраст;
- с помощта на остензивни определения изграждат определена езикова грамотност.

Под формата на различни дидактични игри и упражнения тази информация непринудено се превръща в част от операционните знания и умения, които 6 – 7-годишното дете ще демонстрира с лекота и охота в съревнование с връстниците и със самото себе си.

Възприемането на художествените произведения и техните интерпретации предлага редица естетически и нравствени провокации за малките възприемателите:

- разграничаване на фолклорни и литературни жанрови форми;
- откриване на епизодите и персонажната им система;
- оперирање с художествени изразни средства;

- емоционално съпреживяване на проблемите и изборите на героите;
- възпроизвеждането на текстове чрез заучаване наизуст, драматизиране и „дописване“ на творбата;
- опити за превъплъщаване в роли;
- развитие на детското словесно творчество: съставяне на римушки, стихчета и гатанки; контаминиране на приказни сюжети и т.н.

Темите на наративните, лирическите и лиро-епическите творби са съзвучни с детското светоусещане:

- любов към родината, към родния дом и близките;
- възхищение от красотата на природата във всичките ѝ сезони;
- желание да се съхранят вековните традиции;
- преклонение пред паметта на националните герои и събитията, променили отечествената история…

Педагозите трябва да реализират усвояването на езиково-литературните умения във *взаимна връзка с образователното съдържание на останалите направления*, да осигурят вътрешно интегриране на целите на обучението по български език и литература в областта на: слушане, говорене, създаване на собствени текстове чрез преразказ и разказ; овладяване смисларазличителната роля на думата, оперирање със синоними и антоними, пряко и преносно значение; разпознаване и конструиране на основните граматични единици и структури; откриване позицията на звука в думата; развитие на начални графични умения; овладяване на вербална и невербална комуникация при пресъздаване поведението на герой; споделяне на впечатленията от пресътворяването на художествена творба със средствата на музиката, живописта, театъра, киното.

Учителят играе огромна роля като посредник между детето и света на словото:

- От една страна, той дава образци на правилна употреба на конкретни езикови единици; въвежда речев етикет и поведенчески модели за всекидневно общуване; обяснява чрез подходящи примери правоговорните и стилистичните норми;
- От друга страна, чрез света на художествената литература помага на детето да опознае човешките взаимоотношения, възпитава морални и естетически чувства у него.

Играта като основна дейност на детето е застъпена в различни разновидности: дидактична игра, автодидактична игра, дидактично упражнение, игра драматизация, игра пътешествие, състезателна игра и т.н. Чрез игровото преустройство на света малчуганите обогатяват своите знания и представи, а педагозите дискретно ги подготвят за срещите с реални житейски ситуации.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

1. ЧАСТ

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Отново заедно“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Разговор за лятната ваканция;
- Развиване на умения за слушане, възприемане и разбиране на информация в диалог – образец;
- Развиване на умения за самостоятелно конструиране на прости и сложни изречения съобразно контекста на изказване; съгласуване на съществителните по род и число, правилна употреба на глаголните времена.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Въвеждане в темата с песен „Ваканция“. Спомняте ли си песента, с която се разделихме в началото на лятото? (https://www.youtube.com/watch?v=8qkKvy_qykg)
2. Как прекарахте ваканцията? Срещахте ли се с деца от детската градина?
3. Разгледайте снимките, които сте донесли? Разделете ги в групи според местата, на които сте били? (планина, море, на село)
4. Запознахте ли се с нови приятели през лятото? Какви думи използвате, когато се срещате и се запознавате с нови хора?

Тема: „Сбогом, китно лято“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Възприемане на стихотворението „Сбогом, китно лято“ от Васил Павурджиев;
- Интерпретиране на настроението и тълкуване на изразните средства: епитети, художествени словосъчетания и др. *(капчук, късни цветя, целунал с ледена уста, влачат по земята дрипави поли, върволица, китно лято, златни ниви, венци от мак)*.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Спомняте си невероятната ваканция през лятото. Трябва да се сбогуваме с лятото, защото посрещаме следващия сезон – сезона, в който учениците тръгват на училище.
2. Чуйте стихотворението „Сбогом, китно лято“ от Васил Павурджиев“. Как природата се променя?;
3. Чуйте две музикални произведения. Кое музикално произведение илюстрира настроението на стихотворението „Сбогом, китно лято“?

(https://www.youtube.com/watch?v=q3u4p6SBnZg), (https://www.youtube.com/watch?v=qjALs7XL6xA)

4. Разгледайте картинките в познавателната книжка (2. задача). С кои художествени словосъчетания от стихотворението свързвате картинките?
5. Съставете свои изречения по картината в познавателната книжка (1. задача), като използвате думи от стихотворението (жълти листа, дълга върволица, Слънчо драг).

Тема: „Думите около нас“

Ядро: речник, свързана реч.

Образователни задачи:

- Обогатяване речниковия запас на децата с думи от заобикалящата ги среда с обобщаващо значение – дрехи, играчки, плодове, зеленчуци, предмети от бита (ДИ „Един показва, друг казва“; „ Кажи с една дума“);
- Развиване на умения за диалогична реч – слушане и разбиране на информация в група („Да си сменим местата“ – интерактивна техника);
- Активна употреба на думи признаци, характеризиращи лятото като годишно време („Как лятото рисува…“).

Интегративни връзки: с „Околен свят“ „Математика“.

Методически насоки:

1. Всяко нещо около нас може да назовем с дума. Кажете дума, с която назоваваме предмет, прибори, цветове, настроение...
2. Аз ще назова различни думи, а вие ще ги назовете с една дума (диван, стол, табуретка; люляк, карамфил).
3. С 1. задача в познавателната книжка предлагаме на децата да играят играта „Обратната дума“. На всяка назована дума те търсят дума с противоположно значение.
4. Предлагаме играта „Аз казвам, ти продължаваш“. Задаваме въпрос, на който децата отговарят, след което те задават въпрос, за да отговори друг. Например: Кое може да превозва хора във водата? Назови и опиши. Децата могат да назоват различни превозни средства (лодка, кораб, моторница, които се движат с помощта на гребла, платна, двигател). Те от своя страна задават своя въпрос: Накъде могат да отплават? След отговора въпросът може да е: Какво могат да видят там?
5. По подобен начин може да се разиграе 3. задача в познавателната книжка.

Тема: „Писмо до приятел“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, пресъздаване на литературно произведение, речник.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на умения за участие в диалог и употреба на етикетни форми на общуване *(интерактивна техника „Интервю“)*;
- Затвърдяване на правилно звукопроизношение и умения за конструиране на кратък повествователен текст чрез разказване на случки, в които детето е пряк участник – стимулиране самостоятелен подбор на думи *(с обобщаващо значение, признаци)* съобразно контекста на изказването и правилното им съгласуване в изреченията;

- Развиване на здравно-хигиенни навици в подготовка за писане (ПИ с пръсти – „Писмо до приятел“);
- Заучаване на стихотворението „Сбогом, китно лято“ от В.Павурджиев.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започваме с играта „Аз казвам дума – ти се сещаш за друга дума“. Пример: ученик – уча – училище – учител.
2. В детската градина учим букви, цифри. Предлагаме играта „Аз рисувам – ти познаваш“. (Дете рисува кръгче на гърба на детето пред него. Щом го познае, то го рисува на гърба на друго дете, подобно на играта „Телефон“.)
3. Във 2. задача на децата се предлага възможност да нарисуват картина по свое желание. После картините се нареждат на дъската. Всяко дете описва с думи нарисуваното, а другите деца трябва да познаят коя е описаната картина.
4. След като повторят по пунктирните линии, децата изказват предположение на кого маха момичето, с кого се сбогува, кого посреща (3. задача).
5. На кого биха изпратили това писмо? Стимулира се детското въображение за формулиране на най-невероятни отговори.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Подбери дума“

Ядро: граматически правилна реч, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Обогатяване представите на децата за думата като езикова единица и лексикалното ѝ значение в активния речник;
- Развиване на уменията за ориентиране в звуков състав на думата – определяне на първи и последен звук;
- Конструиране на граматически правилно построени изречения по опорни думи;
- Упражняване на графични умения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата играта „Кажи дума, прибави дума“. Дете казва дума, с която назоваваме цвят (например: червен). Прибави дума, с която назоваваме нещо за обличане (червена блуза). Кажете други думи, които са към групата на дрехите (рокля, яке, риза). Прибавете думи, описващи какви са дрехите (стари, чисти, шарени, копринени).
2. На дъската са сложени букви (например: А, М, Р). Всяко дете си намисля дума с една от трите букви. След това децата отиват при буквата. Всяко дете назовава думата, която си е намислило, а останалите деца проверяват дали детето правилно е определило първия звук на думата.
3. По същия начин работят в познавателната книжка (3. задача).
4. Предлага се на децата да съставят изречение с две думи: усмивка, деца; раница, голяма.

Тема: „Балонът на ядá“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Възприемане на приказка („Балонът на ядá“ от Диана Петрова);
- Провокиране на емоционално-оценъчно отношение към литературното произведение (речев етикет);
- Интерпретиране на езиковите изразни средства в приказката със синоними (сдърпвали, грижливо, гузно, прошка);
- Конструиране на изречения с анализираните езикови изразни средства.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“ „Музика“.

Метдически насоки:

1. Въвеждане в темата става с играта на думи „Назови чувството“. На децата се предлагат илюстрации на различни емоционални състояния. Те трябва да разпознаят и назоват чувствата, които са изписани на лицата.

2. Чуйте приказката „Балонът на ядá“;

3. Какви чувства разпознавате у героите? Как се променят чувствата в сърцето на Христина? Какви чувства изпитва братчето ѝ? Какво означава думата „гузно“?

Предлагаме на децата песента „Усмивка“ (www.youtube.com/watch?v=P2ELr4-Rl4k) Кое е това, което винаги ще победи ядá и съпътства доброто наастроение?

Тема: „Как думите помагат“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, свързана реч, речник.

Образователни задачи:

- Стимулиране на умения за творчески преразказ на позната приказка („Балонът на ядá“ се пресъздава в творчески преразказ „Балонът на радостта“);
- Формиране на представи за думи антоними, значение и употреба в активния речник;
- Упражняване на графични умения и изразяване на отношение в илюстрация.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата да си спомнят настроенията на Христина и Йордан от приказката „Балонът на ядá“ от Дияна Петрова чрез играта „Кажи обратната дума“.

2. Случвало ли ви се е да сте ядосани? Какво правите, за да промените това чувство?

3. Предлагат се картини с различни ситуации. (Дете дърпа играчка, разваля играта на друго дете, помага вкъщи.) Децата анализират чувствата в различните картини и какви думи използват в различните ситуации.

4. Предлагаме на децата да трансформират приказката със заглавие „Балонът на радостта“. Стимулираме децата да включват в разказа си случки, които предизвикват усмивката на лицата (2. задача).

5. Може да припомним текста от песента „Усмивката“.

Тема: „Приятели“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, речник.

Образователни задачи:

- Усвояване на умения за конструиране на кратък текст случка с помощта на опорни думи, въпроси, лични впечатления, преживявания;
- Развиване на умения за самостоятелен подбор на думи според контекста и правилното им съгласуване по род и число в различни по вид изречения;
- Развиване на умения за конструиране на просто изречение със зададена дума и моделиране на словесния състав.

Интегративни връзки: с „Музика“ „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Въведението в темата може да започне с песен за приятелството. (www.youtube.com/watch?v=JqcGrLmAZ0A); МПИ „Радвам се да те видя“.

2. Беседа: Какво означава думата „приятелство“? Защо казваме, че приятелят е богатство? Кога е той опора за нас?

3. Разгледайте картинките (1. задача). Разделете картинките в две групи.

4. Съставете кратки изречения за всяка картинка от двете групи. Какви думи можеш да прибавиш към думата „приятел“? (верен, добър, отзивчив).

5. Разкажете случка, в която вие доказвате вашето приятелство. Помагайте си с думите (помагам, подавам ръка, задружни, заедно).

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Разбърканите думички“

Ядро: граматически правилна реч, свързана реч, речник.

Образователни задачи:

- Формиране на представи за изречението като езикова единица и носител на информация *(„Картинките говорят“)*;
- Затвърдяване на представата за думата като основна езикова единица чрез гатанки с полуотговор и

4. Видричката така може да обърква и буквите, но се получават нови думи (бобче, копче, топче).

Тема: „Ще бъда ученик“

Ядро: речник, свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Участие в беседа на тема „Ще бъда ученик“ – обогатяване на активния речник с лексика, свързана с новата социална роля на детето в училище; систематизиране на представите за бъдещата му дейност;
- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за конструиране на текст по темата, изразяващ отношение, изводи, заключения; самостоятелен подбор на думи, словосъчетания и невербални изразни средства;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за ориентиране и изписване на линии по словесно указание в мрежа: зрително-вербална диктовка („Отивам на училище“);
- Стимулиране на зрителна памет и волево внимание.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Игра „Това ДА, това НЕ“ – един казва различни предмети, пособия, а децата казват ДА или НЕ, ако са необходими за училище (маса, вилица, химикалка, гума, камионче…).
2. На дъската са наредени картини с различни режимни моменти на ученика. Децата трябва да ги подредят в хронологичен ред (ставане от сън, миене на зъби, обличане, отиване на училище, учене...).

• След като се подредят картините, може да се изиграе играта „Кой е най-наблюдателен“. Децата затварят очи. Разместват се местата на някои картини, а те откриват грешката.

3. В познавателната книжка 2. задача може да се разиграе първо в триизмерното пространство, като децата отброяват три крачки напред, две – наляво. Отново може да има разчитане на схема и описване на картина (какво може да се види по пътя до училище), а другите деца да го отгатват.
4. Нека да си изпеем песента „Първокласник“:
https://www.clipzui.com/video/74r3o4a4k3j4u3k4w4s524.html

Тема: „Светъл празник наближава“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Емоционално възприемане на стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров – интерпретиране на съдържанието, настроението и езиковите изразни средства;
- Обогатяване на активния речник с лексика, свързана с предстоящия празник – 24 май;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за конструиране на изречения с анализираните езикови изразни средства;
- Затвърдяване на представи за съобщителни и въпросителни изречения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. С коя буква започва азбуката? А коя е последната буква от азбуката?
2. На табло представяме портрет на братята Кирил и Методий? Кои са създателите на азбуката? Защо ценим тяхното дело?
3. Чуйте стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров. Защо стихотворението има това заглавие? Изберете си една буква от азбуката. Измислете си дума с тази буква. С тази дума измислете изречение. Кои въпросителни думи ще прибавите, за да се превърне това изречение във въпросително?

Тема: „Вече съм голям и знам..“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, звукова култура

Образователни задачи:

- Заучаване наизуст на стихотворението „Весела азбука“ от Янаки Петров;
- Затвърдяване на представата за рисунъка на букви, изписани в различен шрифт – откриване, назоваване, оцветяване;
- Упражняване на умения за „четене“ на думи в картинно-графичен план;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за изписване на линии и елементи по предварително указана посока за движение на ръката.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Нека да си припомним азбуката с „Песничка за буквите“:
https://www.youtube.com/watch?v=arYzvJ3eMQE
2. Вижте на дъската буквите, но открийте между тях букви, които са изписани така, както ги пишат големите ученици (между печатните букви има изписано ръкописно „Л“, „Б“, „А“).
3. Вие вече познавате всички букви (1.задача). Разгледайте, покажете кои букви не са изписани правилно?
4. На дъската се прави картинна кръстословица. В началото на всеки ред има картинка. След нея има толкова квадратчета, колкото са буквите в думата. Във всяка дума е изписана една от сричките. Отстрани е изписана цялата дума. Децата трябва да открият коя сричка липсва и да я „изпишат“, като поставят съответните букви в празните квадратчета.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Нека децата живеят задружно“

Ядро: възприемане на литературно произведение, граматически правилна реч, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Емоционално възприемане на стихотворението „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова;
- Анализиране на съдържанието и съпреживяване на настроението;
- Обогатяване на активния речник с лексика, свързана с предстоящия Празник на детето;
- Усъвършенстване на умения за ориентиране в звуково-буквен модел на дума; съставяне и моделиране на изречение.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. На табло има снимки на деца от различни краища на света (Азия, Африка, Европа).
2. По какво си приличат и по какво се различават децата по света? Всички ли деца обичат да играят? Всички ли деца обичат забавленията и приятните изненади? Вие обичате ли ги? Децата имат ли празник, на който получават всичко това? Кога се празнува празникът на детето?
3. Чуйте стихотворението „Децата на планетета“ от Мария Стоилкова.
4. Чуйте песента „Детска планета“: https://www.youtube.com/watch?v=axpRWY6e7Uo
5. За какво мечтат децата в песента? А вие за какво мечтаете?
6. На всяко дете се дава лист с изображение на детски лица. Дорисувайте лицето така, че то да бъде усмихнато (липсва усмивката).

Тема: „Летни приключения“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване уменията на децата за художествено изпълнение на поетичен текст „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова;
- Затвърдяване и усъвършенстване на умения за съставяне на кратък повествователен текст по картинки и опорни думи;
- Изразяване на отношение в илюстрация.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Спомнете си стихотворението „Децата на планетата“ от Мария Стоилкова.
2. За кого се отнасят думите: „бяло, жълто, черно, цветни…“?
3. Какви са вашите любими занимания през лятото? Разгледайте картинките (2. задача). Какво правят децата? През кой сезон децата могат да играят тези игри? Вие обичате ли да се катерите по планините през лятото или да се печете на плажа? Изберете си няколко картинки и съставете кратък разказ. Измислете заглавие.
4. Чуйте песента „И пак е лято“. Какво е настроението? Какво ще правят децата през лятото според текста на песента?

https://www.youtube.com/watch?v=Q-LY1OXF8CY

Тема: „Довиждане, детска градина“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на уменията за участие в диалог по предложена тема – задава и отговаря на въпроси, избира думи и изрази съобразно комуникативната ситуация;
- Затвърдяване на умения за съставяне на кратък текст случка от позицията на преживяно и лични впечатления;
- Затвърдяване на умения за употреба на ясни и точни по смисъл изречения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Нека да си изпеем песента „Довиждане, детска градина“:
https://www.youtube.com/watch?v=MxUlZ5xFNz4

1. Защо трябва да кажем довиждане на детската градина? Когато станем на 7 години, къде трябва да отидем? С какво ще се занимаваме в училище?

2. Разгледайте на таблото картините. Разделете ги в две групи: картини, на които децата са в детската градина, и картини, на които децата са в училище? По какво разбирате къде са децата? Какво носят, къде са седнали?

Художествени текстове за работа по темите

Сбогом, китно лято
Васил Павурджиев

Цяла нощ капчука
буди ме от сън,
в утрото погледнах –
есен беше вън!
В нашата градина
късните цветя
някой бе целунал
с ледена уста.
Вредом жълти листи,
вредом пак мъгли
влачат по земята
дрипави поли.
Дълга върволица –
жеравите пак
към юг отлитат
с тъжен, тъжен грак!
Сбогом, китно лято,
сбогом, слънчо драг!
Сбогом, златни ниви
със венци от мак!

- *вредом – навсякъде*
- *дрипав – парцалив, скъсан*
- *грак – крясък, издаван от някои птици*

Балонът на ядá
Диана Петрова

В една стара къща с голям и сенчест двор живеело семейство с две деца – братче и сестриче. Братчето

било по-малкото и се казвало Йордан, а момичето – Христина. Те постоянно се биели и карали за дреболии.

Христина имала една любима играчка – стъклена топка – и понеже много я обичала, я пазела грижливо от брат си. Един ден обаче на Йордан му се прищяло да поиграе със стъклената топка на кака си. Взел я и започнал да я подхвърля. Но без да иска, я изпуснал и тя се счупила. След малко се появила сестра му и много се ядосала:

– Как можа да я изпуснеш, непохватник такъв. Сега какво ще правя без любимата си стъклена топка. Вече никой не може да ми я върне.

– Извинявай – казало гузно братчето, – не исках да я счупя.

– Кой ти каза да я пипаш, това си беше моята стъклена топка и само моята – продължила да се сърди сестра му.

Нея толкова я доядяло на братчето ѝ, че започнала да се подува, подува, подува, докато не заприличала на балон.

И докато се чудела какво става, дочула от корема си странен буботещ глас:

– Бу-у. Колко ми е хубаво и широкичко тука. Толкова време не бях се разполагал така.

– Ама... – в недоумение попитала Христина. – Кой си ти? Да не си някакво животно?

– Е, това е. Все ми се падат едни умници. Никакво животно не съм, драга, а съм чувство.

– Как така? – преглътнала Христина, защото гърлото ѝ било пресъхнало. – Ама те чувствата не говорят.

– Бъркаш, драга, говорят, но само на сърцето. А сега то ме слуша широко отворено. Но да оставим това настрана, тъй както си се подула, дали не можеш да се търкулнеш до кухнята и да ми налееш ябълков сок, а?

При тези думи Христина се ядосала още повече и не щеш ли – продължила да се подува.

– Леле, какво става с мен? – разтреперала се от ужас тя.

– Каквото ти се пада. Като се сърдиш за глупости, ще има да се подуваш до безкрай.

– Ей ти, гаден балон, веднага излизай от мен – развикала се Христина и започнала да се тупа по корема.

– Ха-ха-ха. Няма мърдане оттук, освен ако не ми омръзне в теб и не ти кажа как можеш да ме изгониш.

– Ама ти си много странен. Не можеш ли сам да си тръгнеш? – попитала зачудена Христина.

– Не – отвърнал балонът, – ще трябва ти да ме изгониш.

– Как да те изгоня?

– Няма да ти кажа – заял се балонът.

– Кажи ми де, моля ти се.

– Добре де, иди ми налей ябълков сок и ще ти кажа.

Христина се търкулнала до кухнята, защото вече приличала на топка, и изгълтала набързо цяла чаша ябълков сок.

– Уха, това се казва прохлада! Така се бях разгорещил, че ми излезе пот на челото.

– Хи-хи! – не се сдържала Христина. – Ама ти нямаш чело.

– Ей, момиченце, внимавай, че няма да ти кажа как да ме изгониш – заканил се не на шега балонът.

– Добре, добре – окопитила се Христина, – извинявай. Цялата съм в слух.

– Простичко е, драга. Смени ме с госпожа Прошка.

– Моля?

– С чувството прошка, умнице – казал важно балонът.

– Това ли било? Ей сега ще те изгоня! Сбогом, досадно балонче.

И Христина започнала да се опитва упорито да прости на братчето си. Опитвала, опитвала, но нищо не се получило. Продължила така ден, два, три – пак нищо.

Накрая започнала да се отчайва, че ще успее да прости, и се разплакала:

– Не трябваше да се ядосвам така на брат си за играчката. Той е по-малък и вероятно не е искал да ми стори зло – хлипала Христина.

И в този момент балонът се изпарил като дим, а Христина отишла при брат си и го прегърнала горещо. Йорданчо се зачудил какво става със сестра му, но понеже я обичал много, се усмихнал и я целунал:

– Извинявай, скъпа сестричке, повече няма да правя така.

Двамата се хванали за ръце и припнали да си играят на двора.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МАТЕМАТИКА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА

Математиката играе огромна роля в живота на човека. Без математиката не е възможно пълно и адекватно да се опишат, изследват и разберат много явления не само от природата и познанието, но и от обществото. Математиката способства да се изработи адекватна представа и разбиране на знанията.

Математиката реализира не само светогледни, но и възпитателни, културни и естетически функции. Светогледната ѝ роля е в това, че тя помага да се вникне в същността на явленията и процесите, ставащи в заобикалящия ни свят, описва и изследва както външните, така и вътрешните връзки на системата. Естетическата роля на математиката е в това, че тя свързва разностранните връзки на системата в цялостна композиция, имаща естетически качества (красота, цвят, форма, пропорция, симетрия, хармония, единство на частите на цялото, полезност и др.). Възпитателната ѝ роля е в това, че изучаването и използването на математиката изработва изследователски, творчески подход към нещата, настойчивост, търпение и трудолюбие, акуратност, логичност и строгост на съжденията, умение да отделиш главното и да игнорираш маловажното, невлияещо на същината на проблема, умение да си поставяш нова задача и др. Затова ролята на математиката в живота е огромна.

Съдържанието и методите за подготовка на мисленето на детето в предучилищна възраст за обучението по математика в училище са насочени към развитието на неговия ум, към формиране на такива мисловни умения и способности, които ще му позволяват леко да усвоява новото.

През цялата предучилищна възраст у детето започват да се формират елементарни математически представи, които ще бъдат основа за развитието на неговия интелект и за по-нататъшната му учебна дейност. Източник за тези представи на детето е обкръжаващата го реална действителност, която то опознава в процеса на своите разнообразни дейности, в общуването с възрастните и под тяхно ръководство.

Обемът на съдържанието по образователното направление „Математика“ е систематизирано в пет образователни ядра: *Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времеви отношения, Геометрични фигури и форми.*

В книжките „Математиката лесна, даже интересна“ от поредицата „Златното ключе“ са включени и логически математически задачи, които на пръв поглед може да изглеждат трудни. Но децата много харесват подобни задачи, които възприемат като увлекателна игра. Задачите за сравнение, шеговитите въпроси активизират мисленето на детето и пробуждат у него интерес към разгадаване и решение. А логико-математическото развитие на детето в предучилищната възраст е едно от най-важните направления за развитие на математическите способности на децата. В процеса на занимание с книжките децата ще отделят свойствата на обектите, предмети или групи предмети по зададен признак, ще подреждат сериационни редици във възходящ и низходящ ред, ще сравняват предмети и ще намират приликите и разликите между тях, ще делят групи от предмети по няколко признака (цвят, наименование, форма, количество, размер, различни свойства).

В Книгата за учителя са предложени идеи за ситуации, които по много параметри наподобяват реалните ситуации, които децата преживяват. Когато се сблъскват с математическа задача, малките деца се опитват да наподобят действието, описано в условието. Те възпроизвеждат в действията си условието на ситуацията. Децата решават с лекота задачите, чиито условия им дават възможност да си представят или да почувстват изразеното в условието. Това означава, че информацията, закодирана в условието на задачата, трябва да бъде представена в такава форма, че да е съвместима със структурата на детското познание. Учителят запознава децата с достъпни за тях понятия, термини, знаци, символи, начини на действия, създава особени условия, които подбуждат детето да прилага знанията си в практически действия, да използва известните му начини и да открива нови за решение на нестандартни задачи, да разглежда дадените условия от различни гледни точки, да изпробва различни начини за решение, да разсъждава логически или да действа практически, анализирайки всеки от тях.

При разработването на предложените идеи за всяка ситуация сме се ръководили от следните основни положения:

- Нужно е да се отдели време при всекидневната работа с децата, за да се подберат дейности, основани на техния интерес и отговарящи на нивото им на развитие;
- Трябва да се следват детските инициативи. Като наблюдаваме детските взаимодействия и дилеми, ние можем да подкрепим техните усилия при решаване на дадена задача и да им помогнем да постигнат целите си;

- Не бива да се пренебрегват и да се оставят без подкрепа детските решения. Нека децата да разберат, че техните усилия и идеи са значими и валидни;
- Да се стимулира логическото мислене и решаването на задачи означава да се задават отворени въпроси за дейността на децата, за да може да им се помогне да видят проблема, който опитват да решат от различни страни, и да пристъпят към него по нов и различен начин.

Надяваме се с предложените разработки за всяка ситуация да стимулираме майсторската импровизация от страна на учителя, за да може непосредствено, без видимо натрапване той да изпълни водещата си роля, да насочва търсещата дейност на децата и да не допуска потискащо влияние на авторитета си. Защото цел на организираното педагогическо взаимодействие в предучилищното ни образование не е да отглеждаме мисловни изпълнители, а пълноценно мислещи деца. А това изисква висок творчески потенциал от учителите. Ще се радваме, ако сме ви помогнали да го достигнете.

На обучението на 6 – 7-годишното дете в началата на математиката днес се отделя важно място поради редица причини: обилие на получаваната от детето информация, повишеното внимание към компютризацията, желанието да се направи процесът на обучение по- интензивен, стремежа на родителите да научат детето рано да познава цифрите, да брои, да решава задачи.

Простото и понякога скучно обучение на аритметичните операции не обезпечава на детето неговото всестранно развитие. През последните години се появиха тревожни тенденции, свързани с това, че системата на образователната работа с децата на предучилищна възраст започна много да използва училищни форми, методи, а понякога и съдържание на обучението, което не съответства на възможностите на детето на предучилищна възраст, на неговите възприятия, мислене и памет. Така се появява формализъм в обучението, завишаване на изискванията към умственото развитие на детето. Появи се необходимост да се потърсят нови средства на обучение, които в най-голяма степен да съдействат за изява и реализация на потенциалните възможности на всяко дете.

„Математиката лесна, даже интересна“ от дидактичната система „Златното ключе“ за 6 – 7-годишните деца дава възможност, занимавайки се и изпълнявайки увличащите задачки в тях, децата да задоволят познавателния си интерес и да усвоят постепенно всички елементарни математически представи. А това развива едновременно мисленето, паметта, логиката и интелекта на децата.

„Математиката лесна, даже интересна“ ще помогне на 6 – 7-годишните деца да овладеят ключови математически представи и понятия. Благодарение на старателно разработените, премерени методически насоки детето без проблем ще се научи да смята и да решава прости задачи, да усвои базови математически представи за размер, форма, количество, пространствени отношения. Включените задачи са съобразени с държавните образователни изисквания за подготвителна група в детската градина. Спецификата на предучилищната математическа подготовка е в това, че съдържанието ѝ трябва да обезпечи преди всичко формиране на основните математически представи, върху които ще се овладеят математическите знания в училище и ще се стимулират умствените способности на детето, които до голяма степен ще определят по-нататъшното му развитие и адаптиране към училищното обучение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

1. ЧАСТ

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Групирам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да групира обекти по цвят, големина, форма, вид и предназначение;
- Да определя броя на предметите в група;
- Да определя принадлежност или не към дадена група.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведете децата в темата чрез героя на програмната система „Златно ключе“ – Щурчо, който им поставя загадка за разрешаване. Подгответе предварително разни материали (копчета, играчки, ключове, геомет-

рични фигури, книги, листа от дървета) – препоръчва се и различен брой от всеки вид, и ги разпръснете. Нека под Ваш контрол да излизат деца, да вземат един или два предмета и да ги поставят в съответните групи, чието място предварително е указано с образец или знак. При подреждането на групите стимулирайте децата да изкажат свойството, според което е образувана дадена група. Провокирайте ги да се опитат да образуват от готовите групи по-малки, като използват друг признак. Например, ако работят с копчета, мога да ги групират по цвят, по големина, по броя на отворите им, по гладкост и др. Всяко следващо делене на една и съща група издига мисленето на децата на по-високо ниво.

Насочете вниманието им към задача 1 – първа част от познавателната книжка. Необходимо е да разделят на групи обектите и да оградят всяка група, да преброят колко са във всяка група и как може да се нарече с едно име всяка група обекти.

Във втората задача групирането е по форма. Можете да провокирате децата да назоват всеки предмет и да споделят защо са го оградили именно в тази група. След като го оградят, както е показано, нека да нарисуват толкова точки в посочените със стрелката квадратчета, колкото са предметите, и да назоват броя им.

Групирането по два признака едновременно е целта на третата задача (множествена класификация). След като разгледат цветовете на предметите във всяка колонка, нека децата да оцветят първо петното над всяка колонка в съответния цвят (жълто, тъмносиньо и зелено). След това да видят какво е общото между предметите на всеки ред (дрехи, шапки, обувки). После да подберат кои предмети трябва да се поставят на празните места в таблицата и да ги свържат с тях.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Да подредим магазин“

Материали: макет на магазин за хранителни стоки – рафтове за мляко и млечни произведения, за зеленчуци, за плодове, за месо и месни продукти.

Правила. Педагогът и децата заедно подреждат макет на магазин с четири щанда. Учителят показва всеки продукт и пита: „Какво е това?“ и „Къде е неговото място?“. Децата отговарят и поставят продукта на определения щанд. След като магазинът е подреден, педагогът посочва четири деца за продавачи, а всички останали са купувачи. Купувачите обясняват какво искат да купят и застават пред съответния щанд. Купувачи и продавачи използват учтивите форми на обръщение – моля, благодаря, заповядайте, добър ден, довиждане. Играта се играе, докато всяко дете си купи нещо от магазина. Педагогът контролира и поправя децата. Може да усложните играта, като въведете и втори критерий. Например, да се купуват червени или жълти плодове и др.

Тема: „Подреждам“

Ядро: измерване, количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да подрежда пет обекта по дължина;
- Да подрежда три обекта по дължина, ширина и височина;
- Да подрежда пет обекта по височина.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въвеждане в темата може да направите чрез подвижна игра – разделете децата на групи от по четири или пет деца и им поставете задача да се подредят по височина, като започнат от най-ниското. Следете за правилното изпълнение на задачата, като може да включите и състезателен елемент.

На всяка група дайте цветни блокчета, от които да построят примерно зелен, червен и жълт път. Помощни въпроси: *Кой път е най-дългият? А най-късият? По колко блокчета сте използвали, за да построите всеки път?*

Нека децата да използват същите блокчета и да построят два пътя – широк и тесен, като от тях се изисква да измерят ширината им с предварително подбран мерителен предмет (лента, шнурче, дървено блокче и др.). Сравнете по колко мерни единици е широк единият и другият път.

Следва самостоятелна работа на децата по задача 1 от познавателната книжка. Предложете им да разгледат влакчетата. Акцентирайте върху различната дължина, която се определя от броя на вагоните. Нека децата да свържат всеки влак с ръката, съответстваща на броя на вагоните, започвайки от най-късия влак (по дадения пример).

В задача втора децата трябва да подредят стълбите в низходящ ред (сериация), започвайки от най-високата, която трябва да свържат със стрелка с цифрата на числото 1.

В трета задача нека децата да подредят животните по височина, като ги свържат със стрелки, започвайки от най-ниското; шаловете – по дължина, започвайки от най-късия; дърветата – по ширина, започвайки от най-тясното.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Всеки на мястото си“

На децата се поставят стикери с цифрите на числата от 1 до 5. При сигнал на педагога „Подреди се!“ децата трябва да се групират и подредят в редица от 1 до 5. Всяко дете в редицата трябва да каже кой поред номер е, започвайки от „първи“. Играта може да се играе и при подреждане на децата в редица според цифрите на числата, броени в обратен ред. Победител е най-бързият отбор, подредил се правилно.

Тема: „Кой къде е?“

Ядро: пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да се ориентира в двумерното пространство (по картина);
- Да разбира и използва пространствени термини за посока, местоположение и пространствени отношения (съседство, вътре, вън);
- Да се развие наблюдателността и логическото мислене у децата.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Може да въведете в темата децата, като ги заведете до прозорците на занималнята и ги провокирате да опишат какво къде виждат, като използват термините пред, зад, отпред, вляво, вдясно, по-близо, по-далече.

Нека всяко дете да прегъне един бял лист (блок №4) точно по средата един път хоризонтално и един път вертикално и да го разгъне. Обърнете внимание на четирите получени части (от прегъването). Нека отделни деца да назоват всяка част: горе вляво, долу вляво; горе вдясно, долу вдясно. След това може да ги помолите във всяка част да нарисуват по нещо по Ваша инструкция (в средата – слънце, горе вляво – птичка; долу вдясно – цвете, под слънцето – буквата на името си или цифрата, която показва от колко букви е името му, и т.н.). Не пестете похвалите си, независимо от качеството на рисунката, когато е отбелязано правилно.

Разгледайте картината (задача 1) и коментирайте първо нарисуваното (като следвате указанията на щурчето за използването на тези термини). Последователно насочвайте децата кое с какво да оцветят.

Като се ориентират по голямата картина, обяснете на децата, че червената точка трябва да им покаже мястото на един от обектите, показани на всеки ред. Трябва да го оградят, както е показано на първия ред (червената точка показва коя лястовичка е над гнездото и затова е оградена).

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Вътре, вън, отляво, отдясно“

Раздайте обръчи на децата (подредени в кръг). Нека по Ваша инструкция да застанат вътре, вън, отляво, отдясно, пред, зад обръча; след това да го вдигнат с лявата ръка, с дясната, над главата си, зад гърба си и т.н.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Поравно ли са?“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да открива признаците за групиране на нови обекти и предмети и да определя принадлежност или не на предмет към група;
- Да установява количествено равенство/ неравенство в групи от предмети;
- Да използва: поравно (толкова, колкото), повече и по-малко.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да въведете децата в темата, като ги разделите на два отбора. За всеки отбор подредете две множества в групи, които не са с равен брой геометрични фигури. Допълнително оставете в кутия от същите фигури. Нека от всеки отбор да излезе по едно дете и по най-бързия начин да добави фигури към едното множество така, че двете групи да станат равни по брой. Който пръв правилно направи това, печели точка за своя отбор. След това излизат други деца и т.н. Печели отборът, който в края на играта е спечелил повече точки.

Насочете вниманието на децата към първата задача в познавателната книжка. Мотивирайте ги да свър-

жат всяко зайче с морков, за да проверят дали са поравно. Във втората – да дорисуват гъби или жълъди така, че двете групи да са с равен брой. В третата – да свържат всяка група животни с ябълките, които им съответстват по брой. В четвъртата – да предложат как да се разбере кои са повече – зайчетата или зелките, и да проверят.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Музикални столчета“

Столчетата се подреждат и децата сядат на тях. При пускане на музика те стават и танцуват, а учителят маха или добавя столчета. След спиране на музиката всяко дете се стреми да седне и се коментира дали децата и столчетата са поравно; ако не – кои са повече, кои са по-малко.

Тема: „Групирам, сравнявам и броя“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да брои до 6 и да отбелязва брой на предметите с точки;
- Да прилага логическата операция отрицание;
- Да групира обекти по общи признаци и да определя излишния.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въвеждането в темата може да поставите чрез кратък разказ за река, която може да се премине само ако познаваш знаците. Насочете вниманието на децата към значението на знаците (какво позволява или забранява знакът). Подредете на килима две пътеки от хартиени фигури – всяка с различен цвят и брой (до 5), например червени и жълти. Обяснете на децата, че това са камъните в река. Покажете им цветни петна (червено и жълто) и ги попитайте по колко фигури има всяка пътека. Нека да излезе дете от групата и да отбележи с точки или със съответна цифра (до 5) на дъската броя на обектите от всеки цвят. След това задраскайте цветните петна с две линии на кръст. Обяснете на децата, че това означава „не-червени“ и „не-жълти“. Попитайте децата броят на кои обекти трябва да се запише под обозначението „не-червени“ (жълтите) и „не-жълти“ (червените). Направете същото, като смените признака – например, вместо цвят да обозначите форма, големина, дебелина и др. Може да ги провокирате да преминат реката, като имат право да стъпват само по камъни с не-кръгла форма.

Нека децата да решат самостоятелно задачите от книжката. В първата според обозначенията трябва да запишат с точки в празните квадратчета броя на обектите според формата и цвета им, като внимават дали е обозначен признак или неговото отрицание. Във втората – да назоват групите и да определят излишния обект във всяка от тях. В третата – да назоват групите, да ги оградят според указанието и да назоват групата на останалите неоградени превозни средства.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Избери гараж“

Поставете на децата емблеми на превозни средства – камиони и леки коли, червени и жълти. На четири места в занималнята сложете символите: камион – задраскан камион, лека кола – задраскана лека кола, червено – задраскано червено, жълто – задраскано жълто. При сигнал „На път“ всички деца се движат из занималнята. При сигнал „В гаража“ всяко дете си намира гараж, който съответства на емблемата му. След това минете през всички гаражи и коментирайте правилно ли са паркирани превозните средства.

Тема: „Вчера, днес, утре“

Ядро: времеви отношения.

Образователни задачи:

- Да се изгради представа за три последователни денонощия;
- Да определя последователността на времето върху картини – какво се е случило вчера, днес и утре;
- Да се ориентира в последователността на събитията, като използва: преди, след, по-рано, по-късно.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в темата може да използвате приказката „Трите котета“ от В. Сутеев.

Три котета – черно, сиво и бяло,
видели мишка... и се хвърлили подир нея!
Мишката скочила в кутия с брашно.

Котетата – подир нея!
Мишката избягала.
*От кутията излезли **три бели котета**.*
Трите бели котета видели на двора жаба и се хвърлили подир нея!
Жабата скочила в един стар кюнец. Котетата – подир нея!
*Жабата избягала... а от кюнеца изскочили **три черни котета**.*
Трите черни котета видели в езерото рибка... и се хвърлили подир нея!
*Рибката избягала... а от водата изскочили **три мокри котета**.*
Трите мокри котета тръгнали към вкъщи.
*По пътя те изсъхнали и станали пак **черно, сиво и бяло**.*

Разделете децата на групи по маси. Предварително на тях ще има 5 карти, изобразяващи трите котета – 2 карти на котетата в черно, сиво и бяло, 1 карта на трите черни котета, 1 на бели котета и 1 на мокри котета. Нека децата да подредят картите, спазвайки последователността на действията в приказката, като се изисква от тях да разкажат какво се е случило, използвайки съответната математическа терминология.

Следва самостоятелна работа на децата по познавателната книжка. Насочете вниманието им към картинките, илюстриращи различни действия на героите, и към последователността в развитието на дървото във времето. В задача 2 обсъдете с децата какво прави бабата на картинките. Кое действие след кое се случва? Акцентирайте върху значението на стрелките. В задача 3 провокирайте децата да открият едновременно случващите се събития и да оцветят квадратчетата под тях в еднакъв цвят.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Вчера, днес, утре“

Дидактични задачи: да се затвърди умението на децата в практически план да употребяват правилно минало, сегашно и бъдещо време; да се провери как децата осмислят значението на думите „вчера“, „днес“, „утре“.

Нагледни материали: словесен материал – текст.

Ход на играта. Припомнете на децата съдържанието на календара – дните от седмицата, месеците, годишните времена. Но за да разбират хората кога се е случило това, за което разказват, има специални думи, които означават различно време: „вчера“, „днес“, „утре“. С тях се обяснява времето на събитието. Например:

Днес децата пеят нова песен. *(днес)*
Вчера децата пяха друга песен. *(вчера)*
Утре децата ще получат нови играчки. *(Утре – това време още не е дошло.)*

Подгответе предварително изречения или кратък текст. Децата с Ваша помощ определят времето. За целта могат да използват знаци: под формата на стрелки – за минало и бъдеще време и на черта – за сегашно време, аналогични на тези в познавателната книжка. При вдигане на табелка със съответния знак проличава кой вярно определя времето на действието.

Представите за минало, сегашно и бъдеще време се формират трудно и затова е необходимо да се работи със серия от дидактични игри и упражнения.

Игрови действия: децата образуват глаголи в различни глаголни времена, разпознават ги, обясняват.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Броя и отбелязвам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да брои до 5 и да свързва със съответната цифра;
- Да моделира количество до 5;
- Да изравнява групи обекти до 5.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в темата може в 5 цветни обръча на земята да образувате множества от обекти (до 5). Нека децата да ги преброят и да поставят до всяка група съответната цифра.

След това покажете на децата цифри (до 5), при всяка те бързо трябва да вдигнат съответно толкова пръсти или да скочат, плеснат, клекнат, тропнат съответно толкова пъти.

на три кокошки или на две крави.

Като следват дадения с геометрични фигури план, децата съединяват съответните точки, за да разберат къде е конят.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра Тиквички“

Закачете на всички деца емблеми, изобразяващи тиквичка в жълт, оранжев или зелен цвят, върху които са написани цифрите от 1 до 10. Вие започвате с думите: *В нашата градинка расли, порасли 5 оранжеви тиквички!* Детето, което има оранжева тиквичка с цифрата 5, трябва да реагира веднага: *Защо да са 5? – А колко да са? – Нека да са 8 зелени!* (или нека да са с едно по-малко зелени). Съответно детето, което има на зелената си емблема цифрата 8, трябва да реагира веднага и да назове друга тиквичка. Всяко дете, което сгреши и пропусне да се обади, когато е назована неговата тиквичка, както и дете, което се обади, когато не е назована неговата тиквичка, изгаря и напуска играта (остава като наблюдател). Играе се до победител.

Тема: „Математически фокуси“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да съставя и решава задачи по картини;
- Да се ориентира в квадратна мрежа и да възпроизвежда фигура по даден модел;
- Да кодира цветово редицата на естествените числа до 10.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да въведете децата в темата чрез проблемна ситуация. На дъската нарисувайте кошове с топки, сложени един под друг. На горния ред поставете стрелка, която излиза от коша, и две топки до нея. На втория ред поставете стрелка, която води към коша, и една топка до нея. Коментирайте с децата какво показват стрелките: в горния случай – изваждане на топки, а в долния – прибавяне. Запишете числови изрази по картинките и ги решете заедно с децата.

Изтрийте топките от горната задача, като оставите кошовете и стрелките, а също и празни квадратчета за запис на задачи. Нека от групата да излизат последователно деца, да си избират къде и колко топки да нарисуват и под тях да пишат задачи. Това може да се проведе като съревнование между два отбора.

Насочете вниманието на децата към задачите от книжката. В първата трябва да разкажат какво се е случило и да го запишат в празните квадратчета с точки или цифри. Във втората – да нарисуват модела в празната мрежа. В третата – да оцветят знаменцата в цветовете, съответстващи на числата от 1 до 10.

Нека децата да запомнят от последната задача в книжката на кое число кой цвят съответства. Поставете в занималнята цветни петна в цветовете на числата от 1 до 10. При пускане на музика децата танцуват. При спиране на музиката учителят казва число, а децата трябва да застанат до петното с цвят, съответстващ на числото.

Можете да дадете за игра магическия кръг на смятането (изд. Бит и техника).

Месец: май (33. седмица)

Тема: „Зная и играя“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да разпознава цифрите от 1 до 9;
- Да брои до 10 и да сравнява две множества по количество, като използва термините поравно, повече и по-малко;
- Да моделира числата до 10 с геометрични фигури.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да започнете с играта „Фенерчето на Брадатко“ – упражнение за употребата на думи, изразяващи определени пространствени отношения – под, зад, над, в, върху, на, до.

Нагледни материали: кукла джудже, фенерче.

Описание.

Зад вратата на занималнята се чуват неясни реплики. Учителката отваря и вижда джудже. Покан-

ва го при децата и водят кратък разговор. Например:

– Ти кой си?

– Аз съм Брадатко – едно от седемте джуджета на Снежанка.

– И какво правиш тук, търсиш ли нещо?

– Търся си фенерчето. Довечера трябва да посрещна моите приятели в планината, а там е тъмно.

Учителката моли децата: „Посъветвайте Брадатко къде да търси своето фенерче!“.

Деца формулират пълно изречение – например: „Потърси фенерчето зад шкафа. Потърси фенерчето под/ пред дивана“. След продължително дирене намират фенерчето в шкафа. Няколко деца повтарят къде са го открили („Фенерчето беше в шкафа“).

След това може да ги насочите към задача 1 – да се проявят отново като детективи, да открият цифрите от 0 до 9 и да ги оцветят в съответния цвят.

В задача 2 в първия пример трябва да преброят елементите, да моделират количество с точки и да ги сравнят, а в следващите два примера – сами да нарисуват толкова фигури в големите правоъгълници, колкото е цифрата под тях, и отново да ги сравнят.

Третата задача е за развитие на фината моторика – да повторят по пунктир.

Тема: „Загадките на Щурчо“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да решава зрително-пространствени задачи;
- Да прибавя и отнема с 1;
- Да умее графически да моделира количество.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в ситуацията може да използвате играта „Аз започвам, ти довършваш“ – започвате с недовършени изречения, давайки възможност на децата да направят аналогии и да ги довършат:

- Птицата е за ятото това, което е овцата за... (стадото);
- Кравата е за телето това, което е овцата за... (агнето);
- Цветето за букета е, както дървото за... (гората);
- Покривката е за масата това, което е одеялото за... (леглото);
- Пръстенът е за ръката това, което е обицата за... (ухото).

След това може да ги насочите към задача 1. Нека децата да открият зависимостта между фигурите, дадени в трите квадратчета, и да подберат квадрата с фигурките, които трябва да поставят на празното място.

Втората задача може да забави децата, но пък не е необходимо да се обръща толкова внимание на художествените им умения, колкото на броя на предметите, които са представили на всеки ред: вляво – с едно по-малко, вдясно от нарисуваните – с едно повече.

В третата задача децата трябва да откриват последователно скритите геометрични фигури и да ги оцветят в съответния за тази фигура цвят, а след това да ги преброят и да представят с точки броя им в празните квадратчета срещу оцветените фигури.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Отговори на въпроса“

Децата се движат в кръг и отговарят на въпросите, зададени от учителя, с пляскане (за „да“) и с подскачане (за „не“):

- Вярно ли е, че седем момичета са повече от седем момчета?
- Вярно ли е, че камионът е по-дълъг от влака?
- Вярно ли е, че осем автобуса са повече от девет мотора?
- Вярно ли е, че самолетът лети по-високо от птиците?
- Вярно ли е, че пет пълни чувала са повече от пет празни чувала?
- Вярно ли е, че разперените пръсти на лявата ръка са повече от свитите на юмрук пръсти на дясната ръка?

Тема: „Броя и свързвам“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да решава прости задачи от събиране и изваждане;
- Да се движи в лабиринт;
- Да се ориентира в мрежа от точки.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Разделете децата на отбори по 10 участници. Децата от всеки отбор трябва да имат емблеми в определен цвят с написани на тях цифри от 1 до 10. При пускане на музика децата нека да танцуват. При спиране на музиката учителят задава начин на подредба: от 1 до 10 – в прав или обратен ред; от 1 до 10 – през едно; от 2 до 10 – през едно и т.н. Отборът, който пръв се подреди правилно, получава точка. Победител е отборът с най-много точки в края на упражнението.

Насочете вниманието на децата към задачите от книжката. В първата трябва да преброят плодовете на всяко дърво и да напишат над короната му съответната цифра. След това – да пресметнат задачите в знаменцата на животните и да очертаят пътеки от тях до дървото, което има съответния брой плодове. Във втората задача – да нарисуват фигура по образец в празната мрежа.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Внимание, клекни“.

Договорете се с децата за стартово число. След това те застават прави в кръг, а учителят назовава числа. Ако те са по-големи от стартовото число, децата трябва да останат прави. Ако назованото число е по-малко от стартовото, децата трябва да клекнат. Който сгреши, изгаря.

Можете да дадете за игра магическия кръг на смятането (изд. Бит и техника).

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Повече – по-малко“

Ядро: измерване, количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да умее графически да моделира количествени отношения;
- Да сравнява групи по броя на елементите им;
- Да решава зрително-пространствени задачи;
- Да подрежда сериационна редица по височина във възходящ и низходящ ред.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въвеждането в ситуацията може да започне с практическа задача. Покажете на децата кана, пълна с вода, която изливате в пет чаши. Чашите с вода изливате в бутилка. *Колко чаши ще напълни бутилката?* Нека децата да пояснят защо не се променя количеството вода.

Дайте на две деца кана с вода и кана с оцветена вода. Децата разполагат с общо десет чаши. Всяко от тях хвърля зар (1 – 5 точки на зара) и пълни толкова чаши, колкото показва заръ. Друго дете поставя на дъската под нарисувани чаша с вода, чаша с цветна вода и празна чаша цифрата на числото, съотнесено към броя на напълнените от децата чаши. Извършва се сравнение на броя чаши, като се използват знаците за релация.

Насочете вниманието на децата към задача 1 от познавателната книжка. Акцентирайте върху различния цвят на сока в чашите и съответно към пълните и наполовина пълните чаши. Децата трябва да преброят самостоятелно червените и жълтите чаши, като отбележат с точки броя им. Следва да поставят правилния знак за сравнение. Във втората част на задача 1 децата трябва да преброят пълните и наполовина пълните чаши, отново да моделират графично броя им и да поставят знак за релация.

В задача 2 децата трябва да поставят правилния знак, след като са отбелязали броя на топчетата в празните квадратчета. Провокирайте децата да обяснят защо се поставя знак за равенство, след като топчетата са различни по големина.

В задача 3 децата трябва да открият и да оградят липсващия елемент в сериационната редица.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Цветни квартали“

Необходими материали: 2 зарчета (едното да има точки от 1 до 3 на шестте си страни, три от страните на другото да са обозначени с цветове, съответно жълт, зелен, червен, а другите три страни – с жълто-зелено, зелено-червено и жълто-червено); три пресичащи се цветни кръга (зелен, жълт и червен) и конструктор

с блокчета (в трите цвята и двуцветни).

Участници: 2 – 6. Всеки участник хвърля двата зара едновременно и отброява толкова цветни кубчета, колкото точки показва заръ. Кубчетата се поставят в съответствие с цвета. Ако заръ с цветовете покаже двуцветна страна, то децата трябва да съобразят и да поставят блокчетата в сечението на съответните цветни кръгове. След като всеки участник е бил на ход, се строят блокове в кръговете и сеченията. Децата могат да сравнят по височина блоковете и да отбележат в кой цвят квартал има най-висок блок.

Тема: „Прибавям и отнемам“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Цветово да кодира числата до 10;
- Да решава задачи от събиране и изваждане.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въвеждането в ситуацията може да започне с игра. Разделете децата на отбори, в които има четен брой участници. Всеки отбор трябва да получи емблеми в един цвят и да има определено място за строяване. При пускане на музика децата танцуват. В това време поставете един от трите знака (> = <) на местата, където трябва да се строят отборите. При спиране на музиката децата от всеки отбор трябва да се подредят от двете страни на своя знак така, че да му съответстват по брой.

Насочете вниманието на децата към задачите от книжката. Трябва да пресметнат примерите, за да открият цветовете, съответстващи на числата. След това – да оцветят картината в цветовете на числата.

Заключителни или допълнителни дейности и задачи:

Игра „Прибавям и отнемам до 10“

Разделете децата на два отбора. От всеки отбор последователно трябва да излизат по 10 деца. На всеки отбор се дава карта със знак за сравнение на числа (по-голямо, по-малко) или 2 карти със знак плюс и равно (+ и =) или минус и равно (- и =) . Децата от всеки отбор трябва да се групират и да образуват числа между знаците така, че да се получат правилно решени задачи. Отборът, който първи правилно се подреди, получава точка. Печели отборът, който в края на упражнението има повече точки.

Можете да дадете за игра магическия кръг на смятането (изд. Бит и техника).

Тема: „Златното ключе“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения, равнинни фигури, измерване.

Образователни задачи:

- Да моделира графически количествени отношения;
- Да комбинира геометрични фигури по образец;
- Да се ориентира в двумерното пространство – в лабиринт;
- Да решава зрително-пространствени загадки и да определя по-лек и по-тежък на око.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За да въведете в темата, обяснете на децата, че последната страница от книжката е като проверка на техните знания за числата и за това дали могат да мислят вече като големи ученици. В първата задача от тях се изисква да нарисуват толкова точки, колкото са животните в групите, заградени с криви затворени линии, и да поставят знака между тях, за да покажат кои са повече и кои – по-малко.

Във втората задача децата трябва да попълнят таблицата (матрицата). *Кое цвете трябва да се постави на празното място в мрежата?* Нека да го свържат.

Трета задача: коя е липсващата част от слънцето? Между четирите картинки, дадени отстрани, децата трябва да подберат тази, която допълва слънцето.

Разгледайте заедно с децата трите чувала и коментирайте положението на везните на двете картинки от четвърта задача. След това те трябва да заградят най-тежкия чувал.

В петата задача можете да насочите децата първо да преброят фигурките, съставящи пеперудката и калинката, след това да сравнят самостоятелно всички техни части и така да определят кой обект може да се получи от геометричните фигури, дадени отстрани в бялото поле.

За да стигнат до златното ключе, което показва, че са много досетливи, можещи и знаещи, децата трябва да проследят пътя в лабиринта до него и да го преминат.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ОКОЛЕН СВЯТ“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ОКОЛЕН СВЯТ

Чрез образователно направление „Околен свят“ се реализира по специфичен начин общата цел на предучилищното образование – цялостно развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, опосредстващи успешната реализация на детето през следващите периоди на развитието му *(Наредба 5 от 3.06.2016 на МОН/ Приложение № 3 към чл. 28, ал. 2, т. 3)*.

Като научно и теоретично обосновано практико-приложно направление „Околен свят“ има своя специфична *цел*:

- да се подпомогне личностното и социалното развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина на основата на зачитане правата на децата, както и формиране на обобщена „картина на света“.

Задачите, които се реализират, могат да се диференцират в три групи:

Когнитивни: формиране на знания, представи и понятия за природата и обществото, за себе си и за другите; ориентиране в близка и по-далечна среда на основата на мисловни операции и умствени способи на действие – разбиране, осмисляне и интерпретация на явления, събития и факти от околната среда;

Афективни: изграждане на позитивен Аз образ; желание и готовност за участие в живота на детската група; поставяне на основата за формиране на нравствени ценности; стимулиране на позитивна мотивация и нагласи при изграждане на „картината на света“, като се съпреживява доброто, красивото, социално приетото в общуването с хората и природата;

Поведенчески: формиране на умение за участие и организиране на познавателни и практически дейности; за партниране и подпомагане, за проявяване на самостоятелност, инициативност и самокритичност при общуване и работа в екип; за собствена познавателна дейност в природата и в социума; за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.

Програмното съдържание на образователното направление „Околен свят“ е систематизирано в **четири** образователни ядра: **Самоутвърждаване и общуване с околните (СОО), Социална и здравословна среда (СЗС), Културни и национални ценности (КНЦ), Светът на природата и неговото опазване (СПНО).**

Ядро СОО

Това ядро има два аспекта, по които учителят работи системно и ежедневно.

Първият е общуване и взаимодействие с деца и възрастни. Важно е детето да получи образци или модели на одобряемо, социално прието или просоциално поведение. Чрез етична беседа, разясняване, убеждаване и подражаване на позитивни примери децата осмислят и запомнят начини на позитивно общуване и взаимодействие. Учителят следи как детето създава контакти, как общува и какви емоционални отношения преживява в съвместната дейност.

Другият важен акцент на това ядро е умението за самоутвърждаване. Формирането у детето на ясна представа за себе си – име, семейство, права, силни страни, умения – е предпоставка за неговото самочувствие и увереност, за успешното му свързване с другите. Учителят следи как детето разказва за себе си и своите преживявания, начина му на отстояване на мнение и изразяване на позиции, специфичните му личностни качества и др. Добре е детето да разказва за себе си по темите: „Аз съм доволен“, „Щастлив съм, защото…“, „Вярвам в себе си“, „Чувствам се доволен, спокоен“. Подходяща игрова мотивация създава героят, който присъства в целия процес – Щурчето. В края на всяка ситуация двете лица (усмихнато и недоволно) позволяват детето да усети начина, по който се чувства, да се научи да преживява неуспеха или затруднението, но така, че да бъде мотивирано да се справи, а не обезверено. Ролята на учителя тук е да помогне на детето за изграждане на позитивна и реалистична самооценка, да преодолее страховете и колебанията си, да засили увереността си.

Ядро СЗС

Учителят има задачата да създаде педагогически условия, чрез които детето да опознава себе си, но в контекста на ***здравно-хигиенната култура*** – начин на предпазване, прогнозиране на последствия от определено действие, адекватно ориентиране в близка среда (в училище, у дома, на детската площадка и др.) и по-далечна среда (в планината, в гората, в зоопарка). Педагогът насърчава детето да открие връзката между своето поведение и своето здраве, между хигиената и здравето, между храненето и здравето, между физическата и здравната култура на човека. Детето по достъпен начин определя състоянието на болест и здраве, грижите за болните, професията на лекаря и пр.

Ядро КНЦ

В това направление учителят трябва да създаде педагогически условия, които мотивират децата да изразяват емоционално-оценъчно отношение към героите, традициите, празниците в България и в общността. Обръща се специално внимание на специфичните символи и ритуали за празниците. Онагледяването в книжката за децата предизвиква интерес и желание у тях да участват, да отразяват чрез собствена творческа дейност преживяванията си. Учителят целенасочено и тактично стимулира децата да разказват за преживяванията си в празнична среда, да упражняват поздрави и пожелания по различни поводи, да търсят начини да участват и партнират, да изразяват гордост и почит към героите и към родината.

Ядро СПНО

Това направление изисква нагледна опора на знанията и уменията. Поради това учителят трябва да осигури разнообразни нагледни стимули от природата – пряко наблюдение на предмети, обекти и явления, а при невъзможност – видеофилми, презентации, енциклопедии, картини. В това направление учителят насочва децата към възприемане, описване, сравнение, търсене на връзки, логични обяснения и зависимости. Така по-лесно се достига до понятията и представите за растения, животни, природни явления през различните сезони. Изразяването на лично отношение към знанията е задължително, за да се формира екологично поведение. Учителят не забравя и правилата за безопасно поведение на детето всред природата, в дома, на улицата и др.

Постигането на очакваните резултати се реализира в минимум две педагогически ситуации седмично.

МЕТОДИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЗАДАЧИТЕ НА ОН „ОКОЛЕН СВЯТ“

Първа група – нагледни методи

1. Наблюдение:

- в реалната действителност – в парка, на пазара, на улицата, при шивача, при готвача;
- на видеофилми, картини;
- натурални предмети и обекти – плодове, зеленчуци, животни, инструменти и др.

Наблюденията учат децата да се ориентират в естествената природна среда, да откриват и анализират събитията и явления, които протичат в нея, формират се умения децата да разчитат сигналите от заобикалящата ги природна среда. ***Много важно е резултатите от наблюденията да бъдат използвани в други дейности – изобразителни, конструктивно-технически, в детската игра.***

2. Обследване – пряко и косвено – дава възможност на детето за сетивно възприемане на качества и свойства на предмети и обекти. Процесите на опознаване на света се базират върху сетивното възприятие и затова основният метод на сензорното възпитание е обследването – манипулиране с предмета. Обследването означава, че децата възприемат предмета с максимален брой сензорни възприятия – докосват, вкусват, помирисват и т.н. Така детският учител осигурява възможност децата да обогатят представата си за цветя, плодове, зеленчуци, храни, природни материали и др.

3. Демонстрация. В процеса на запознаване на децата с природата най-добър ефект има демонстрацията, осъществена чрез видеофилми. Така се осигурява достъп на детето до явления, които не могат да бъдат наблюдавани непосредствено, като например как се излюпва пиленцето, кой живее на дъното на морето, как се къпе слонът и др.

Възможна е и демонстрация, при която се използват реални природни обекти – като такава тя се доближава до елементарните опити. Педагогът може да демонстрира пред децата приготвянето на лечебна запарка от билки, създаване на изкуствена екосистема (аквариум, терариум). Чрез демонстрация децата могат да възприемат различни свойства и качества, например на водата – оцветява се, утаява се, може да разтваря и др.; както и да наблюдават различни явления и състояния – ледът се топи; от вода и брашно става тесто; слънчев лъч минава през чаша с вода – появява се дъга; какво плува и какво потъва; кой се крие в шушулката (грах, боб, фъстък) и др.

Втора група – практически методи:

1. Експериментиране и опитна работа. Протичането на експеримента става в естествени условия и предполага преднамерено педагогическо въздействие, насочено към очакван резултат. Детският учител насочва познавателната активност на детето към проследяване на промените в развитието на растение – луковица, семе, напъпило клонче – откриване на причина и следствие, връзки и зависимости; да променя условия и да наблюдава цвете в саксия, цвете във ваза с вода и т.н. В процеса на експериментиране педа-

Гарантира се спазването на основни педагогически принципи – научност, достъпност, системност.

Алгоритъм за запознаване с растителния свят:

1. Място на разпространение;
2. Външно устройство – корен, стъбло, листа, цвят, плод, семе и др.;
3. Значение;
4. Поведение, дейности на човека, свързани с растителния свят.

Алгоритъм за запознаване с животинския свят:

1. Местообитание;
2. Външен вид – части от тялото, характерни белези, покритие и др.;
3. Поведение – движение, хранене, размножаване;
4. Сравнение – прилики, разлики;
5. Поведение, дейности на човека, свързани с животинския свят.

Алгоритъм за ориентиране в социалния свят:

1. Аз (Аз съм);
2. Общуване, взаимодействие (Аз и другите);
3. Дейности на хората (Аз знам);
4. Поведение на хората (Аз мога);
5. Права и задължения на хората (Аз трябва).

5. В познавателната книжка е включен герой за игрова мотивация – Щурче. Той не бива да остава изолиран в хода на обучаващата ситуация. Три са възможните начини за включването му от детския учител:

- В началото на ситуацията Щурчето задава въпрос, загадка, част от стих и т.н. С това се цели проява на емоции, активизиране на вниманието, създаване на интерес и провокиране на желание за участие.
- В основната част присъствието на Щурчето игрово мотивира целта на обучаващата ситуация и ангажира по достъпен начин детското внимание и активност за наблюдаване, анализиране, откриване на зависимости и др. Когато се включва в основната част на ситуацията, то създава проблемна ситуация, която предизвиква обсъждане, размисъл, детска дискусия по темата, откриване на способи за действие и др.
- В заключителната част участието на Щурчето е подходящо, за да насочи детето към самооценка, към размисъл за това доколко се е справило със задачата, без това да носи негативни емоции при несправяне.

6. В книгата на учителя предлагаме протоколи – бланки за педагогическо наблюдение, анкетни карти, социограми и др. за облекчаване дейността на учителите при изпълнение на Наредба №5/ 2016 г. за проследяване постиженията на децата чрез различни диагностични методи. В диагностичния процес могат да се включат различни игри (дидактични, ролеви, сюжетно-ролеви), които са най-естествената среда за детска активност. Единственото изискване е да се състави протокол за наблюдение и да се набележат начини за регистрация.

Диагностичните процедури са ориентирани към входящо и изходящо проучване на децата. Създадени са индивидуални протоколи за отразяване на постиженията съобразно държавните образователни изисквания. Начинът на отчитане е максимално облекчен както за провеждане, така и за регистриране на резултатите в дневника на групата.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Правилата помагат“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Уточняване на социално приемливи правила и устойчиви модели на поведение в групата;
- Осмисляне на необходимостта от правила;
- Стимулиране проявата на толерантност в общуването в детската градина.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, игрова дейност.

Методически насоки:

Въведение. Заинтригувайте децата с въпроса на Щурчето: Какво е правилото? Изслушайте отговорите

на децата и обобщете защо са нужни правилата.

1. Проведете беседа – разговор по картинка от помагалото за откриване на неприемливото, а после за приемливото поведение.

2. Организирайте състезателната игра „Зная различни правила“. Децата са разделени на два отбора – за всяко правило получават точка.

3. Насочете вниманието им към играта пъзел. Изискайте внимателно разглеждане за откриване на причината и следствието при определено поведение.

4. Ориентирайте децата как да работят, когато по двойки подреждат пъзела.

5. Включете в ситуацията играта „Харесва ми, не ми харесва“. Учителката дава пример, децата отговарят, като пляскат с ръце или мълчат. После дете дава пример, а другите отговарят.

6. Помогнете на децата да направят самооценката „Припомних си правилата в детската градина и съм доволен“. Оцветява се подходящо лице емотикон.

Допълнителни дейности: обсъждане на правила за групата; създаване на постер с правилата за запознаване на родителите с тях; художествени произведения с подходящ сюжет; игри от типа „незавършено изречение“: „Когато някой ми вземе играчката, аз...“.

Тема: „Приятели“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Утвърждаване на детската индивидуалност и емоционалните преживявания;
- Осъзнаване на принадлежност към общността, като се партнира позитивно;
- Формиране на мотивация за приятелство.

Интерактивни връзки: с „Български език и литература“, игрова дейност.

Методически насоки:

Въведение. Започнете с песента за приятелството „Ако си щастлив и знаеш“. След това покажете писмо от ново другарче, което ще постъпи в групата. С какви думи да го поканим при нас? Как да го приветстваме?

1. Стимулирайте детската емпатия, като насочите вниманието към разглеждане и избор на бъдещ приятел (първата задача от помагалото). Включете повече деца в тълкуването и обяснението ѝ – нека да оградят избраните приятели.

2. Изискайте обяснение на думите „заедно“ и „ самотен“. Насочете към търсене на подходящи примери на картината от помагалото.

3. Затвърдете знанията чрез оцветяване с еднакъв цвят на дрешките на децата, които играят заедно.

4. Инициирайте игра пантомима „Няма да ти кажа, а ще ти покажа как се чувствам“.

5. Проведете разговор по картина за разпознаване на различни емоции по лицата на децата.

6. Мотивирайте децата за самооценка: „Добър приятел ли съм?“. Оцветява се подходящото лице емотикон.

Допълнителни дейности: разглеждане на картини, на илюстрации; търсене на аналогии в приказките „Под гъбата“, „Дядовата ръкавичка“ и др.; рисуване на тема „Моят приятел“; Ден на приятелството – празник в групата и др.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Есенни промени“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Актуализиране на детския опит за сезона есен;
- Осмисляне на промените във времето през есента;
- Формиране на наблюдателност.

Интерактивни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

Въведение. Започнете с гатанка, подходящи стихове или песен от книжката „Пея, танцувам и играя“ на издателство „Бит и техника“.

1. Проведете беседа – разглеждане и сравняване на двете картини за откриване на разликите.

2. Упражнете словесно описание на времето с подходящи думи.

3. Насочете децата към следващото упражнение за съотнасяне на поведението и облеклото на хората със символите на времето. Осигурете време за самостоятелна работа и за последващо обсъждане.

4. Прочетете гатанката:

Мляко тази нощ е вряло,
спи градът, а то кипяло
и осъмна заранта
цял повит във пелена.

Тънката ѝ нежна прежда
го оплела с фина мрежа.
Пада, после пак се вдига,
всеки взира се и мига:

тук ли изток е, тук запад,
нещо сбъркали сме сякаш!
Ох, съвсем не е шега
да си пленник на… (мъгла)

Задайте въпрос кога се случва това и как се отбелязва на природния календар.

5. Насочете вниманието към знаците, които се рисуват в природния календар. Самостоятелна работа – рисуване на елемент от природния календар, подходящ за деня.

6. Провокирайте самооценка: „Интересно ли ти е това, което научи? Да или не? Оцвети подходящо личице емотикон“.

Допълнителни дейности: рисуване на есенна картина; направа на есенно пано от природни материали и природен календар; имитационна игра „Покажи с движения и звуци есента“; дидактична игра „Кажи повече думи за есента, вятъра, времето...“.

Тема: „Заминаващи ята“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Конкретизиране на представите за прелетните птици;
- Осъзнаване на връзката между промените в климата и поведението на птиците;
- Стимулиране на мисленето за откриване на достъпни логически връзки;
- Възпитаване на отговорно отношение и интерес.

Интерактивни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Прочетете стиха, предложен от Щурчето. Може да използвате песента „Есенни ята“ от Кр. Милетков от познавателната книжка по музика. Акцентирайте на отлитането на птиците на юг.

1. Проведете беседа за актуализиране знанията на децата за прелетните птици и осмисляне на понятието ято.

2. Изиграйте с децата дидактичната игра „Кой знае повече?“. Те разказват за птиците и за причината някои от тях да отлитат на юг, а други да остават у дома. Направете обобщение.

3. Затвърдете знанията им чрез упражнение за свързване на прелетните птици с ятото.

4. Проведете упражнения за затвърдяване на знанията за храненето на птиците – лабиринт.

5. Организирайте подвижната игра „Движи се като ято“. Децата се строяват на триъгълник и бягат така из занималнята; после оформят кръг и пак бягат из занималнята, накрая правят квадрат. Така в действен план се уверяват, че най-лесна за летене е конфигурацията триъгълник.

6. Спрете вниманието на децата на картинката. Уверете се, че разбират ситуацията. Поставете задачи за описване на проблемна ситуация, за анализ и прогноза по картинката.

Допълнителни дейности: дидактична игра „Кой с какво се храни“; подвижна игра „Щъркел и жабки“; рисуване на птици; редене на пъзели и карти за групиране по различни признаци; попълване на природен календар и др.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Цветовете на есента“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.
Образователни задачи:
- Систематизиране и обобщаване знанията на децата за дърветата;
- Стимулиране на мисловна дейност за ориентиране в закономерностите на растителния свят;
- Формиране на интерес и желание за собствено наблюдение в природата.

Интерактивни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Музика“, „Конструиране и технологии“.
Методически насоки:
Въведение. Прочетете гатанката:

Дойде без четка и боички,
но оцвети във златно всичко.
Извика облаците натежали,
измѝха улици и сгради,
в градината отрупана – берачи!
Усетихме, че друга песен
започва идващата... (есен)

1. Провокирайте интерес у децата с идеята на Щурчето. Внесете в занималнята есенни листа с различни багри и форми. Попитайте ги на какви игри може да се играе с тях (математически – групиране по форма и цвят; за бързина – разпръсване по килима и събиране); за какво още могат да послужат (за шаблон при рисуване; за печатане – ако се намажат с боя; за изработване на пана и др.).

2. Насочете вниманието на децата към първата задача от помагалото. Назовете дърветата (кестен, бряст, дъб, бреза). Поставете задача за съотнасяне и свързване на листо и дърво.

3. Затвърдете представата за широколистните дървета.

4. Организирайте подвижната игра „Листа и вятър“ – децата са листа. Учителката дава сигнал „Вятър“ и всички бягат или танцуват; при сигнал „Вятър, спри!“ децата клякат тихо на земята.

Вариант. Децата вземат по едно от събраните листа. Учителката вдига картончета с различни форми на листа. Децата съотнасят показаното с формата на листото, което държат, и правят кръг около учителката.

5. Мотивирайте самостоятелна работа – рисуване и оцветяване на есенни листа.

6. Провокирайте самооценка на децата: „Познавам есенните листа и оцветявам подходящ емотикон“.

Допълнителни дейности: правене на хербарий, експеримент, дидактична игра „Познай от кое дърво съм“; подвижно-дидактична игра „Есенни багри с обръчи или воали“, изработване на пано от листа.

Тема: „Листа като иглички, листа като сърца“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.
Образователни задачи:
- Стимулиране на наблюдателност и интерес;
- Обогатяване на знанията – диференцирани знания за листата и плодовете на различните дървета;
- Ориентиране във външните белези на дърветата.

Интерактивни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Изобразително изкуство“.
Методически насоки:
Въведение. Използвайте популярната игра „Чудната торбичка“ – в торбичката има различни плодове и листа от есенно дърво. Подходящо е използването на гатанка или стихове.

1. Създайте условия децата да наблюдават иглолистни дървета – бор, ела, и да сравняват листа, клони, шишарки.

2. Проведете кратка беседа – разговор за откриване на достъпни закономерности, характерни за листопада и за вечнозелените дървета.

3. Създайте условия за обследване на листа и шишарки, див кестен и жълъд – чрез опипване децата трябва да открият характерните им свойства.

4. Изиграйте играта „На какво приличам? – свързване на подобните форми със стрелки.

5. Проведете дидактични упражнения за психомоторика и за откриване на излишното в познавателната книжка.

Образователни задачи:

- Систематизиране на представите за сезона лято;
- Стимулиране на мисленето за откриване на достъпни логически връзки;
- Формиране на умения за собствена практико-изследователска и познавателна дейност.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, „Музика“.

Методически насоки:

Въведение. Заинтригувайте децата чрез стихотворение смешка, предложено от Щурчето.

1. Проведете беседа – разговор за типичните промени през сезона лято.

2. Проведете ролева игра – едно дете става Лятна фея и трябва да разкаже как през лятото ще зарадва децата. Включете в ролята повече деца.

3. Насочете ги към внимателно разглеждане и откриване на нарушен признак или закономерност в картината от познавателната книжка.

4. Затвърдете у децата представата за лятото, като ги мотивирате да нарисуват символ.

5. В самостоятелната работа – оцветяване на летни плодове и цветя; откриване на двойници на гъби.

6. Изслушайте за награда песента „Молба съм слънцето“ от М. Шоселова.

7. Положителна самооценка когато: „Открих всички грешки на художника!“.

Допълнителна дейност: дидактични игри, изработване на постери, табла и др.

Тема: „Сезоните“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране на диференцираните представи за различните сезони;
- Осъзнаване и осмисляне на достъпни логични връзки между нежива и жива природа;
- Усъвършенстване на собствените познавателни действия – наблюдение, сравнение, анализ, синтез, групиране, класифициране, систематизиране и др.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Създайте интерес чрез стихотворението загадка на Щурчето.

1. Проведете беседа – разговор по четирите картини. Акцентирайте на последователността на моментите в случката според сезоните.

2. Поставете задача за съставяне на кратки разказчета по картинките.

3. Изиграйте дидактичната игра „Вълшебнико, кажи кой сезон съм аз“. (Едно дете е вълшебник. Децата му задават въпроса от играта и като получат отговор, разказват нещо за този сезон. След участието на три деца се избира друг вълшебник.)

4. Насочете ги към самостоятелна работа – рисуване и оцветяване.

5. Мотивирайте децата за самооценка.

Допълнителни дейности: наблюдение; състезателна игра „Знаем за сезоните“; рисуване; изработване на колективни пана.

Месец: май (33. седмица)

Тема: „24 май“

Ядро: културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Реализиране на взаимодействие;
- Формиране на конкретни представи за празника;
- Формиране у децата на уважение и гордост от делото на Кирил и Методий.

Интерактивни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Използвайте гатанка за книгата:

Бяла, бяла лехица
с черна, черна пшеница

жънем я с очите,
мелим я с главите
и с погача богата
храним си душата.
Що е то?
(книга)

1. Покажете на децата портрет, икона на светите братя и др. Коментирайте изобразеното и разликите.
2. Проведете беседа по въпросите от помагалото за разпознаване на общочовешки ценности и на културни еталони.
3. Прочетете на децата познато стихотворение за буквите.
4. Продължете с предложената от Щурчето игра.
5. Ориентирайте децата към самостоятелна работа за откриване, оцветяване и затвърдяване на букви.
6. Насочете към самооценката „Познавам портретите на Кирил и Методий".

Допълнителна дейност: направа на венец от живи цветя; изработване на украса за стаята, гирлянди от букви, знаменца с букви; участие в шествие за празника на 24 май и др.

Тема: „Домът на книгата"

Ядро: културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Приобщаване към културните и духовните ценности;
- Осмисляне значението на книгите за хората и възпитаване на уважение и признателност към тези, които ги създават;
- Утвърждаване на интерес и потребност от общуване с книгата;
- Осъзнаване предназначението и функциите на предметите за дейността на хората.

Интегративни връзки: с „Български език и литература", „Конструиране и технологии".

Методически насоки:

Въведение. Създайте интерес към темата чрез гатанката на Щурчето.

1. Внесете в занималнята различни книги – с приказки, албум, учебник, енциклопедия, речник. Покажете ги на децата и коментирайте разликата между тях.
2. В беседа „Кой създава книгите?" обсъдете защо децата искат да имат книжки.
3. Коментирайте думите библиотека, книжарница, читалище. Защо всички те са „дом на книгата"?
4. Инициирайте игри за прогноза: „Какво ще стане, ако книгите изчезнат"; „Как са се появили книгите?".
5. Насочете децата към самостоятелна работа за очертаване по пунктир и в лабиринт.
6. Насочете децата към самостоятелно упражнение за осмисляне на грижата за книгите.
7. Положителна самооценка когато: „Аз обичам и пазя книгите и затова съм весел". Оцветява се емотикон.

Допълнителни дейности: посещение в близката библиотека или читалище; участие в Празник на книгата; подвързване на книжка; подреждане на детския кът на книгата; ролева игра и др.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Детски усмивки"

Ядро: културни и национални ценности, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Обогатяване на общите за всички деца представи;
- Самоутвърждаване и позитивно общуване с другите в близка и далечна среда;
- Утвърждаване модели на ценностно и емоционално отношение към другите деца.

Интегративни връзки: с „Български език и литература", „Изобразително изкуство", „Музика".

Методически насоки:

Въведение. Пуснете песента „Ало, ало, слънчице". Защо детето моли слънцето да се усмихне? Може ли то да се усмихва?

1. Прочетете покана от Щурчето за Деня на детето. Щурчето пита децата какво да планират за празни-

ка. Децата правят предложения.

2. Проведете беседа – какви са поводите децата да се усмихват. Включете в обсъждането повече деца.

3. Създайте проблемна ситуация за откриване на прилики между петте деца.

4. Проведете упражнение за споделяне на емоционално преживяване „Разкажи случка, когато си бил щастлив или си направил друго дете щастливо“.

5. Насочете децата към самостоятелна дейност – рисуване за емоционално съпреживяване.

6. Мотивирайте самооценката „Аз съм щастлив!“. Оцветява се усмихнато личице.

Допълнителни дейности: подвижно-музикални игри; участие в карнавал; изработване на табло и постер; изпълнение на песни, танци, стихотворения.

Тема: „От какво се нуждае всяко дете“

Ядро: културни и национални ценности, социална и здравословна среда, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Формиране на конкретни представи за правата на децата;
- Стимулиране на съпричастност и принадлежност към децата по света;
- Приобщаване към културни еталони.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Изпълнява се песента „Радвам се да те видя“ от М. Шоселова или „Има светлина“ от А. Петров.

1. Задайте въпроса на Щурчето.

2. Проведете беседа по снимката в средата на страницата за това какво обединява всички деца, защо са прегърнати или се държат за ръце, защо всички се усмихват, какво означава децата да имат права.

3. Като гледате малките рисунки, помогнете на децата да открият и да назоват своите права – те имат нужда от дом, от семейство, от знание, от приятели, от здравословна храна, от игри и чист въздух, от медицински грижи и здравеопазване.

4. Насочете децата към изпълнение на дидактично упражнение за затвърдяване на знанията чрез свързване и очертаване по пунктир.

5. Проведете словесната игра „Разказвам за правата си“.

6. Помогнете на децата да се самооценят правилно: „Научих кои са моите права и съм доволен“. Оцветява се подходящо лице емотикон.

Допълнителни дейности: практическа дейност – подготовка за съвместна дейност на деца и родители; реализиране на мини проект с участие на родителите.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Откриватели“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Стимулиране проявите на самостоятелност, любознателност и откривателство;
- Формиране на готовност за споделяне на собствен опит, за задаване на въпроси и за правене на прогнози;
- Утвърждаване на детската индивидуалност и самочувствие.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Прочетете стиховете на Щурчето. Нека децата да отговорят на въпросите.

1. Провокирайте детското настроение с част от стихотворението на М. Лъкатник „Райко Многознайко“:

Вълците са тревопасни,
а пък зайците – опасни.
Гъбите са минерали
с цветове като кристали.

Мечките са второгi,
а бизоните – двуноги.
Жабите ядат банани,
мравки се ловят с капани.

Поправете заедно с децата грешките.

1. Проведете беседа – кой става откривател, какво правят откривателите?

2. Стимулирайте фантазната игра „Какво искаш сам до откриеш ?“.

3. Насочете вниманието на децата към първата картина – нека да нарисуват и да измислят име.

4. Насочете вниманието им към втората картина. Акцентирайте на малките картинки. Как пътешестват децата?

5. Организирайте дидактична игра за партньорство и откривателство „Измисли въпроси от картината и ги задай на другарче“.

6. Поставете задача да се оцвети картината.

7. Изслушайте музикалната пиеса „На морското дъно“ от Кр. Милетков (от диска към помагалото по музика).

8. Помогнете на децата за самооценка и оцветяване на личице.

Допълнителна дейност: мини проекти „Моето първо откритие/ тържество“; „Аз ще бъда ученик“.

Тема: „В училище“

Ядро: социална и здравословна среда, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Осмисляне на предназначението и функциите на предметите за дейността, свързана с училището;
- Ориентиране към социалната роля „ученик“;
- Стимулиране на мотивация и ценностна ориентация към училището.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Музика“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето носи различни учебни принадлежности и раница. Коментирайте с децата тяхното приложение.

1. Проведете беседа – за класната стая, за правилата в училище.

2. Насочете ги към дидактично упражнение от помагалото за групиране по съществен признак.

3. Организирайте самостоятелна работа – очертаване на пътя до училище, оцветяване на букет за учителката.

4. Прочетете гатанката:

Кой е този умник,
който все мълчи –
вземеш ли го в ръце,
без да вдига шум,
учи те на ум.
Що е то?
(учебникът)

Обяснете какво представляват учебниците. Защо ученикът не може без тях?

5. Мотивирайте децата за самооценката „Аз съм подготвен за училище!“. Оцветява се лице емотикон“.

Допълнителни дейности: посещение в близкото училище; рисуване на сградата на училището; дидактични упражнения за довършване на изречение: „За да съм ученик, аз...“; „В училището аз...“ и др.

СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА

Социометрията е метод за изследване на социалния статус на децата в групата. На основата на предпочитанията като словесна реакция на зададен въпрос се установява кои деца са предпочитани, приети или отхвърлени от детската социална група. Измерването служи за ориентиране в предпочитанията на децата, на базата на което да се изработят и приложат позитивни педагогически техники за подобряване на микроклимата и комуникацията в групата.

Първи въпрос: Кой е най-добрият ти приятел? (знак +)

Втори въпрос: Кого ще избереш да бъде капитан на вашия отбор в състезание „...“? (знак !)

Пример за социоматрица

И М Е	Ани	Алек	Анна	Борис	Боян	Боби	Валя	Вили	Галя	Дани	Емо	Иво
Ани							+ !					
Алекс				+ !								
Анна						!		+				
Борис		+									!	
Боян											!	+
Боби										!		+
Валя	+				!							
Вили						!			+			
Галя	+					!						
Дани						+ !						
Емо				!		+						
Иво	+			!								
Избор по 1. показател	3	1	0	1	0	2	1	0	0	0	0	2
Избор по 2. показател	0	0	0	3	1	4	1	1	1	1	2	0
Общо полу-чени избори	3	1	0	4	1	6	2	1	1	1	2	2

Определя се най-предпочитаното дете (лидер), като се сумират изборите по вертикалите на таблицата. Например: Боби се очертава като лидер с 6 избора, от които 2 емоционални за приятелство и 4 делови – за качества, умения и знания. Друго предпочитано дете е Борис. Той има 4 избора. Децата, които нямат избори, са отхвърлените, т.е. аутсайдерите. В случая това е Анна. Като се продължи по социометричната таблица, ще се разбере окончателният статус на децата от примерната социометрия.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

Съдържанието на образователното направление „Изобразително изкуство“ е изцяло съобразено с изискванията на държавния образователен стандарт и е оптимално структурирано в образователните ядра:

- Художествено възприемане;
- Изобразителни материали и техники;
- Изобразително творчество.

Чрез тях децата придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, например детайлизация, декорация, цветови съчетания и др. Те постепенно изграждат усет за подбор и съчетаване на цветове и форми. Запознават се и използват основните техники за рисуване, апликиране и моделиране.

Всички планирани основни форми на педагогическо взаимодействие в своето единство обезпечават разгръщането на разнообразните изобразителни дейности и предоставят възможност децата на тази възраст системно да се включват в познавателни, изобразителни и творчески дейности. В концепцията на образователното съдържание в познавателната книжка „Малко криво, но красиво“ се открояват следните водещи линии:

- Темите от примерното годишно разпределение покриват задължителните стандарти за реализиране на минимум две основни форми на педагогическо взаимодействие седмично;
- Всеки две от планираните за учебната седмица педагогически ситуации са разположени на една страница в познавателната книжка и са в логическа зависимост помежду си, като в повечето случаи втората надгражда познавателните, изобразителните и творческите дейности от предходната;
- Заради ограниченото рисувателно пространство върху работните листи от книжката е използван иновативен похват при реализиране на изобразителните задачи, а именно – прилагането на колажна техника (добавена рисувателна повърхност), състояща се в апликирането на помощния фрагмент от познавателната книжка върху блоковия лист или лист хартия А4;
- Друг подобен подход за успешното реализиране на изобразителните задачи е възможността да се добави реалност (чрез дорисуване) към действителната, визуализирана в книжката чрез снимков материал на различни обстановки;
- Голяма част от възпитателно-образователните ситуации съдържат съпътстващи методически ресурси, които биха могли да бъдат използвани във встъпителната част на основната педагогическа ситуация или като част от допълнителната;
- В методическите указания към всяка от темите е представен примерен алгоритъм за осъществяване на задачите, който дава възможност за трансформиране, надграждане, генериране на идеи при реализиране на възпитателно-образователното съдържание, вложено в темата, съобразно индивидуалните потребности на групата и предпочитанията на учителя;
- По преценка на учителя някои от задачите с осигурена подходяща игрова среда би могло да се реализират и в други режимни моменти;
- Всяка изобразителна задача (с изключение на тези, свързани с проектни дейности и наличие на проблемност) е придружена с нагледен технологичен алгоритъм, който проследява стъпките и представя очаквания краен резултат;
- В образователното съдържание балансирано са разпределени задължителните и избираемите задачи – задължителните са представени в началото на методическите указания към всяка тема, а избираемите намират проекции в препратките, съдържащи се в конкретиката на възможните интегрални връзки;
- Независимо че някои от посочените конкретни интегрални връзки предстоят във времето, те са посочени като възможности за генериране на идеи и предварителна подготовка към темите по останалите направления;
- Присъствието на символите емотикони в долния край на всяка от страниците в книжката цели да се предостави възможност на децата да изразят емоционалното и оценъчното си отношение към резултатите от собствената си изобразителна дейност.

Концептуалната рамка на образователното съдържание предвижда много възможности децата да се включват в дейности, при които се усвояват умения и техники за изграждане на образи съобразно всички форми на изобразителна дейност – по представа, памет, впечатление, асоциация и др. Чрез тематичното

разпределение се обезпечава стремежът към усъвършенстване уменията на децата да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване; уменията им за решаване на индивидуални и групови задачи, за планиране; способността им да придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, като детайлизация, декорация, цветови съчетания и др.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

(Използвани съкращения: Р – рисуване, А – апликиране, М – моделиране, ДР – декоративно рисуване)

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Рожден ден“ (М)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Конкретизиране на представите за моделирането на обемни пластични изделия при отчитане ролята на декоративните елементи, използвани за украсата им

Образователни задачи:

- Да се пресъздадат чрез средствата на кръглата пластика познати предмети и обекти от заобикалящия детето свят;
- Да се приложат познати техники за обемно моделиране – разточване, сплескване, слепване;
- Да се използва богатството от способи за декориране на пластичните форми;
- Да се възпита емоционално отношение и съпричастност при отбелязването на лични празници.

Ключови думи: лични празници, рожден ден, празнуване, празнична трапеза, торта, форма, украса, форми за украса, цвят, моделиране (кръгло), разточване, разстилане, слепване, шнурчета.

Изобразителни материали, пособия и техники: предварително оцветено солено тесто (виж рецептата по-долу), пособие за разстилане (точилка), дъска и ножче за моделиране, сладкарски форми за изрязване на фигурки; обемно моделиране чрез слепване на отделните съставни части.

Възможности за творческа проява: Налице е възможност всеки самостоятелно да определи броя и големината на „блатовете“ за тортата, както и техните цветове. Всеки индивидуално решава колко и какви елементи за украса да включи при декориране на изделието.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Обсъдете видовете празници, като акцентирате върху личните;
2. Коментирайте какво е характерно за отбелязване на рожденните ни дни – какво се приготвя за празничната трапеза, какво получаваме (или подаряваме), кого каним и др.;
3. Насочете вниманието към един от най-важните атрибути на празника – поднасянето на торта, и обсъдете нейните разновидности в зависимост от вида на формата и украсата ѝ;
4. Направете частична демонстрация на някои от операциите за моделиране, представени като стъпки в познавателната книжка (и в електронните ресурси);
5. Покажете образец на готово изделие.

Рецепта за солено тесто

Продукти: 1 в. чаша брашно, 1 в. чаша сол, 1 суп. лъжица олио (или течен парафин), приблизително 1/2 в. чаша вода, течна или прахообразна боя за сладкиши (или за яйца).

Смесете брашното и солта и разбъркайте до получаване на хомогенна смес. Разпределете сместа на малки части в зависимост от броя на цветовете, които ще използвате (напълно достатъчно е да разполагате с основните цветове – червен, жълт и син, тъй като при смесването им се получават останалите). Във водата, определена за всяка от частите, разтворете съответния цвят и с постепенно наливане и добавяне на малко от мазнината оформете тесто със средна твърдост. След завършване на изделието то може да се остави да изсъхне бавно на стайна температура или значително да се съкрати това време при екстремно сушене на слаба фурна.

Тема: „Празнична украса“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Развиване на моториката, комбинаториката и способността да се следва зададеният декоративен код, както и да се интерпретира

Образователни задачи:

- Да се овладеят графични умения за възпроизвеждане по пунктирани прави и криви линии на познати геометрични фигури и образи, характеризиращи се с пълна симетрия;
- Да се спазва последователността на декоративния код в зададения алгоритъм;
- Да се стимулира репродуктивното въображение при включването на допълнителни детайли и дорисуването на липсващи елементи (торта).

Ключови думи: рожден ден, празненство, украса, балони, ляво – дясно, гирлянди, знаменца, торта, форма, цвят, подаръци, настроение, прекъснати линии.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – флумастери или цветни моливи; плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Децата имат възможност индивидуално да определят вида на използвания графичен материал, както и цветовото решение в композицията. Имат възможност да изразят своето творческо виждане и при пресъздаване допълнителния образ на тортата.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за местата, на които децата отпразнуват рожденните си дни (вкъщи, на открито или в обществено заведение);
2. Обърнете внимание на вида на украсата в съответната обстановка (включително тази, изобразена в познавателната книжка), както и формата на отделните елементи от нея;
3. Анализирайте декоративните елементи, използвани в украсата на знамената, и коментирайте посоката на линиите и разположението на точките в тях;
4. Припомнете емоцията, която носи отпразнуването на рожденните ни дни, и дейностите, съпътстващи подготовката и провеждането на празника;
5. Провокирайте децата да помисля кои цветове са подходящи за изразяване на приповдигнатото празнично настроение и как ще ги съчетаят при оцветяване на украсата;
6. Актуализирайте представите на децата за многообразието от торти, за техните възможни форми, цветове и декоративни елементи;
7. Дайте указания първо да се свържат прекъснатите линии, да се дорисуват образите и чак накрая да се оцветява.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Красиви подаръци“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Обогатяване образните представи на децата чрез разкриване характерните особености на познати за тях обекти от действителността

Образователни задачи:

- Да се разширят уменията за създаване на отворена декоративна композиция под формата на проект за опаковъчна хартия;
- Да се съблюдават основни принципи при създаване на декоративни композиции – редуване на симетрични стилизирани форми чрез използване на шаблони;
- Да се усъвършенстват вариативното и комбинативното мислене.

Ключови думи: изненада, подарък, опаковка, украса, редуване, повторение, пренасяне, завъртане, форма, ляво – дясно, цвят, съчетания, очертаване по шаблон.

Изобразителни материали, пособия и техники: Приложение № 11, блоков лист (или цветен лист А4), обикновен молив, темперни бои, палитра, дунапренови тампони.

Възможности за творческа проява: Всеки самостоятелно определя върху каква рисувателна повърхност ще създава своя проект – върху бяла или цветна. Творчество може да бъде приложено и по отношение избора на повтарящи се елементи, на последователността на редуването им, относно цветовото им решение и т.н. Друга възможност за проява на индивидуално предпочитание е алтернативата да се апликират по-малки перфорирани елементи, допълващи концепцията на композицията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

1. Проведете събеседване относно най-често използваните предмети за подаръци както за деца, така и за възрастни, като акцентирате върху опаковката, в която обикновено се поднасят;

2. Коментирайте разнообразието от подаръчни хартии, кутии, торбички и др. и фокусирайте вниманието върху тяхната украса;

3. Направете съпоставка между външния облик на подаръците и тяхното съдържание – в каква зависимост са и как си кореспондират;

4. След провеждане на дидактичната игра за свързване и за очертаване симетричните половини на елементите за украса пристъпете към разяснение на изобразителната задача, като акцентирате върху начина, по който трябва да се подготви рисувателният лист – да се оформи като мрежа от множество малки правоъгълни полета;

5. Разиграйте няколко варианта на съчетание между декоративните елементите от приложението и направете частичен действен показ на очертаването им и на изпълнението с цвят;

6. Концентрирайте вниманието върху възможността да се използва както самият елемент от шаблона, така и неговият отпадък.

Тема: „Мечтая си за...“ (Р+ДР)

Ядро: изобразително творчество, изобразителни материали и техники.

Цел: Изграждане на предметна рисунка, свързана с лични впечатления и преживявания; развиване на моториката и способността да се следва декоративен код

Образователни задачи:

- Да се прояви самостоятелност при изобразяването на предмети и обекти от близкото обкръжение на детето;
- Да се овладеят графични умения, като се следва движението на многократно повтаряща се крива пунктирана линия и се спазва последователността в зададения декоративен код;
- Да се пресъздадат лични впечатления и преживявания чрез самостоятелен подбор на подходящи форми, цветове и изразни средства.

Ключови думи: подарък, играчка, опаковка, форма, украса, панделка, желание, щастие, линия, точка, кръг, редуване, повторение, цвят.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – по избор; линеарно-плоскостно и плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Всяко дете самостоятелно решава какъв вид играчка или друг обект ще изобрази в правоъгълното поле на кутията. Възможност за проява на творчество съществува и в начина на доизграждане на декорацията в свободните пространства по повърхността на подаръчната кутия, независимо от вече започнатия мотив. Цветовите съчетания също са обект на индивидуална интерпретация.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за желаните от децата подаръци за различни празници, като диференцирате играчките в зависимост от предпочитанията на съответния пол и откроите някои от тях, които са универсални (например топка, пъзел, конструктор и т.н.);

2. Обсъдете материалите, от които са направени някои играчки, съставните им части, както и подходящата за тях опаковка;

3. Демонстрирайте нагледни образци на няколко вида подаръчни опаковки с различни декоративни мотиви върху тях и анализирайте подробно начина на повторение на елементите в тях, както и цветовото им решение;

4. С провокиращи въпроси насочете отговорите на децата към най-подходящия за всяко от тях подарък;

5. Дайте указания за изпълнение на изобразителната задача, като първо се нарисува желаният подарък във вътрешността на кутията, а след това се довърши украсата на опаковъчната кутия;

6. Подскажете, че в зависимост от формата на изобразявания подарък рисуването би могло да се извърши във вертикална позиция на кутията.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Горски фотограф“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане; развиване на детската наблюдателност и устойчивост на вниманието

Образователни задачи:

- Да се изгради тематична рисунка чрез свързване на точки в определена последователност и дорисуването ѝ чрез плътно защриховане и детайлизация;
- Да се усъвършенства зрително-моторната координация;
- Да се формира положително отношение към природата и познавателен интерес към разнообразието на животинския свят.

Ключови думи: природа, гора, горски животни, кълвач, снимка, фотограф, прекъснати линии, плавно свързване, плътно оцветяване.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи или флумастери; линеарно-плоскостно изграждане.

Възможности за творческа проява: Взема самостоятелно решение за цветовото изграждане на композицията, придържайки се към реалните локални стойности на предметите и обектите. Дорисува околната среда, като включва второстепенни образи по свое предпочитание.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Въведете темата чрез дискусия относно разнообразието на природната среда и конкретно богатството от растителни и животински видове в гората;
2. Анализирайте спецификата на тази среда и характерните белези на животните, обитаващи различни нейни части – пещери, водни басейни, хралупи на дървета и др.;
3. Направете съпоставка между нашите горски обитатели и тези, чиито ареали са коренно различни територии, включително такива, които се намират на други континенти;
4. Фокусирайте вниманието върху значимата роля на кълвача за живота в гората;
5. Свържете по аналогия неговите характерни белези и действията, които извършва, с ролята му на фотограф в настоящото практическо упражнение.

Тема: „Да украсим снимката“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Обогатяване на уменията за използване и съчетаване на печатни с изобразителни техники при изграждането на украса върху образи на предмети от действителността

Образователни задачи:

- Да се изгради тематична украса чрез използване принципите на колажа – апликиране на подбрани природни материали и комбинирането им с техни отпечатъци;
- Да се прояви емоционално-оценъчно отношение към изобразителния резултат.

Ключови думи: снимка, картина, рамка, материали от природата, листа (видове, форма и силует), отпечатък, цвят, наслояване, смесване на цветове, апликиране.

Изобразителни материали, пособия и техники: темперни бои, палитра, четки, листа от дървета; рисуване с печатане и апликиране на природни материали (колаж).

Възможности за творческа проява: Децата самостоятелно определят вида на използваните листа от дървета, както и начина им на застъпване при отпечатването. Предоставена е възможност сами да изберат цветовете, с които да направят отпечатъците, както и дали и кои от листата да апликират измежду тях (вече употребявани или натурални). Могат да изберат и да нарисуват детайл.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с насочващи въпроси за приликите и разликите между снимката (резултат от дейността на кълвача от предходната ситуация) и картината;
2. Обяснете значението на рамката и при двата вида продукти и обърнете внимание върху нейните

- Да се спази цветният код и изискването за плътно защриховане;
- Да се диференцират образните представи на детето за реални и фантазни образи и среда.

Ключови думи: обстановка, гости, реални и измислени образи, извънземни, летяща чиния, въображение, фантазия, прекъсната линия, свързване по точки, цветен код, знак, фигура, форма, плътно оцветяване.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно се определя външният вид на нереалните обекти, особеностите на извънземната среда, както и конкретният сюжет във фантазната рисунка.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Обсъдете любими за децата анимационни филми и начина, по който изглеждат героите в тях;
2. Насочете вниманието им към такива филми, в които същества са измислени, нереални;
3. Провокирайте ги да ги опишат, като се фокусират върху детайлите им;
4. Сравнете кое отличава тези същества от действителните – тези, които ни заобикалят;
5. Прочетете откъс от разказ с фантастичен сюжет, свързан с живота на същества, обитаващи други планети;
6. Поставете предварителната задача за изпълнение и дискутирайте накрая странните форми, които имат, и действията, които извършват превозните средства на извънземните;
7. Мотивирайте децата да опишат накратко случка или обстановка с извънземни герои, които имат намерение да изобразят на листа си.

Тема: „Космическа гара“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане; развиване образно-логическото мислене на децата, на тяхната наблюдателност и устойчивост на вниманието.

Образователни задачи:

- Да се развие зрителната памет чрез трениране на наблюдателността, съсредоточаване на вниманието;
- Да се усъвършенства умението за пространствено ориентиране;
- Да се формира умение за самостоятелно анализиране на предмети и обекти, за сравняване и откриване на различия в изобразена нереална действителност.

Ключови думи: реална и фантазна среда, Космос, Земя, Луна, звезди, звездна карта, лабиринт, извънземни, космическа гара, ракети, еднаквост ляво – дясно, проследяване, плътно оцветяване, дорисуване, фантазия, въображение.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Взема се индивидуално решение относно броя, големината, позата, облика и особеностите на извънземните същества.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Припомнете кои същества наричаме извънземни и какво ги отличава от нас;
2. Актуализирайте представите на децата за познати на тях космически обекти, като планети, звезди и др.;
3. Насочете дискусията към изобразения фантастичен сюжет в недовършената рисунка;
4. Провокирайте въображението на децата относно наличието на други летателни машини или обекти на космическата гара;
5. Мотивирайте ги да разкажат как биха изглеждали останалите извънземни, колко и какви части биха имали, в какви цветове ще бъдат изобразени и т.н.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Сладоледено лято“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане

Образователни задачи:

- Да се усъвършенстват уменията за разчитане на цветен код в определена алгоритмична зависимост и за плавно повтаряне по пунктирана линия;
- Да се затвърдят уменията за предаване на определено настроение чрез използване на цветовете като основно изразно средство;
- Да се тренира у детето наблюдателност и съсредоточеност на вниманието.

Ключови думи: лято, лакомства, сладолед, форма, цвят, комбинация, деца, прекъсната линия, плавно повторение, плътно оцветяване, обстановка.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; плътно оцветяване чрез цветни петна.

Възможности за творческа проява: Има възможност да се избере както видът на изобразителния материал, така и съчетанието от цветове при изграждане образите на децата.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за любимите занимания на децата през лятото;
2. Насочете ги към решаване на предварителната изобразителна задача със зададен цветен код и провокирайте алтернативни отговори относно вкусовите характеристики на сладоледите в различни цветове (например червеният би могъл да е с вкус на ягода, малина, диня и т.н.);
3. Поставете изискване да се повторят плавно прекъснатите линии така, че да се открояят фигурите на момче и момиче, както и да се оцветят с подходящи за лятото пъстри цветове;
4. Подскажете възможността да се дорисуват дребни обекти в пространството наоколо.

Тема: „Детство мое“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Усъвършенстване на уменията за пресъздаване на обекти и явления от действителността чрез декоративна детайлизация на образите

Образователни задачи:

- Да се дорисуват липсващите елементи в затворена симетрична декоративна композиция и да се оцветят чрез плътно защриховане;
- Да се създаде сюжетна рисунка чрез разполагане на образите поне в два плана или разпръснато;
- Да се упражни способността за ориентиране в изобразена действителност;
- Да се използват цветовете като средство за характеризиране на типична пролетна обстановка и за предаване на жизнерадостно настроение.

Ключови думи: лято, забавления, игри на открито, хвърчило, украса, линия (плътна, вълнообразна, начупена и др.), форма, фигури, лабиринт.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери; линеарно-плоскостно и плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Всяко дете самостоятелно избира цветовите съчетания при оцветяване на хвърчилото. Самостоятелно се определя сюжетът, композиционното и цветовото решение на фигуралната композиция.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Припомнете от предходната ситуация кои са любимите за децата забавления през лятото;
2. Дискутирайте играта с хвърчило и какво е специфично за нея;
3. Разгледайте образци на различни видове хвърчила в зависимост от големината, формата, цветовете и шарките им;
4. Обсъдете материалите, от които могат да бъдат направени хвърчила;
5. Обсъдете вида на елементите, използвани за украсата на хвърчилото в познавателната книжка;
6. Акцентирайте върху двойната симетрия в украсата му и възможностите за цветовото му изграждане.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Пъстър свят“ (А)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Пресъздаване на обекти и явления от действителността и изграждане на умения за подбор на изразни средства с оглед колективния замисъл на творбата; усвояване на композиционни умения за организиране на пространството

Образователни задачи:

- Да се създаде многопластова обемна макетна композиция със средствата на апликацията чрез съчетаване на разнообразни техники – изрязване, изкъсване, наслагване, застъпване, мозаична подредба на елементите и т.н.;
- Да се възпроизведат характерни особености на обществена обстановка и образи от действителността;
- Да се разкрият пространствено-конструктивни, сюжетно-смислови и причинно-следствени връзки в художествената конструкция.

Ключови думи: градска среда, сгради (различни видове), части на сградите, силуети на сградите (контури, очертания), улици, растителност, апликиране (обемно), конструиране в пространството (художествено конструиране), съчетаване, комбиниране, съгласуване, екипна дейност.

Изобразителни материали, пособия и техники: широка ивица бял кадастрон, цветна хартия, гланцова хартия или стари вестници/списания; ножица, лепило; художествено конструиране със средствата на обемната апликация.

Възможности за творческа проява: Екипите индивидуално определят броя, вида, големината, разполагането на сградите върху неутралната основа, както и цветовото изграждане на конструкцията със средствата на апликацията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“.

Методически насоки:

1. Припомнете основните различия между по-малките и по-големите населени места, като акцентирате най-вече върху особеностите на архитектурната среда и инфраструктурата;

2. Концентрирайте вниманието върху големината, вида и елементите на различните сгради и съоръжения;

3. Фокусирайте вниманието върху дребните детайли и възможното разположение на сградите една спрямо друга – отделени или със застъпване;

4. Припомнете необходимостта от набелязване на поле, върху което ще се апликира тротоар или улица със съответната маркировка;

5. Мотивирайте децата да конструират заедно, в съгласие и разбирателство помежду си.

Тема: „Градът оживява“ (А)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Подбиране на подходящи пластични изразни средства за пресъздаване на впечатления и преживявания от лично участие в конкретна житейска ситуация; утвърждаване на нагласите за съвместна изобразителна дейност

Образователни задачи:

- Да се усъвършенстват уменията за разполагане на обектите в два или повече плана;
- Да се обогати архитектурната обстановка чрез включване на допълнителни образи и детайли;
- Да се обогатят уменията за изграждане на образи по памет и впечатление.

Ключови думи: градска среда, улици, превозни средства, пътни знаци, минувачи, апликиране (обемно), конструиране в пространството (художествено конструиране), съчетаване, комбиниране, съгласуване, екипна дейност.

Изобразителни материали, пособия и техники: цветна хартия, гланцова хартия или стари вестници/списания; ножица, лепило, флумастери; художествено конструиране със средствата на обемната апликация.

Възможности за творческа проява: Екипите индивидуално определят броя, вида, големината, цветовите съчетания, разполагането на второстепенните елементи в пространството на художествената конструкция. Преценяват до каква степен и дали да използват графичен материал за конкретизиране на дребните детайли в конструкцията.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Конструиране и технологии“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Дискутирайте необходимостта от включване на допълнителни елементи в макета на град, за да заприлича още повече на истински – добавянето на минувачи, превозни средства, растителност и т.н.;

2. Предложете идеи за лесно изграждане на сложни обекти чрез комбинация от множество по-дребни съставни части с геометрична или друга несложна форма;

3. Припомнете необходимостта от наличие на пътни знаци, регулиращи трафика в града;

4. Направете частичен показ на познати способи за плоско и обемно обработване на хартията, както и на изработването на постаменти за свободно придвижване на обектите в пространството.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ

Познавателната книжка по конструиране и технологии заедно с електронния ѝ вариант, комплекта с материали, портфолиото на детето и книгата за учителя представляват единен комплекс от учебно-дидактически средства и са разработени в съответствие с Държавните образователни стандарти на МОН и Програмата за подготвителна група в детската градина, регламентиращи общата и специалната подготовка за училище. Основната ориентация е развитие и подготовка на детето за бъдещото обучение по технологии и предприемачество в първи клас чрез формиране на конкретни представи за ред на работа и умения за самостоятелна практическа изява в конструктивно-технически дейности, в които се прилагат знания и умения, усвоени в останалите образователни направления: „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“, „Музика“, „Изобразително изкуство“ и „Физическа култура“.

Основните цели, съобразени с програмата, са:

- усвояване на знания за различни материали и инструменти, както и правила за осъществяване на конструктивно-технически дейности, грижи и инициативност;
- формиране на начални манипулативни умения и развитие на способности за конструктивно-техническа и практико-приложна дейност;
- възприемане на някои причинно-следствени зависимости и технологичен алгоритъм при изработване на различни изделия;
- формиране на позитивно отношение към техниката и технологиите и нагласи за участие в екипна работа.

Образователното съдържание в помагалото обхваща 36 теми и е структурирано съгласно Наредба №6 в четирите образователни ядра: „Конструиране и моделиране“, „Обработване на материали, съединяване и свързване“, „Грижи и инициативност“ и „Техника“. Всяка тема е разработена на отделна страница и има еднотипно графично оформление, което улеснява ориентирането в съдържанието и подпомага възприемането му.

Книгата за учителя съдържа необходимите методически насоки за подготовка и провеждане на педагогическите ситуации – основна форма за организация на педагогическото взаимодействие. Посочени са темата и мястото ѝ в годишното разпределение; образователните задачи, които се решават с овладяването на учебното съдържание по тази тема; посочени са интегративните връзки, които могат да се постигнат с другите образователни направления; предлагат се кратки методически указания по всяка тема във връзка с конструктивните особености и технологичната последователност на операциите за изработване на изделията.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: „Вятърна въртележка“

Ядро: конструиране и моделиране

Образователни задачи:

- Овладяване на знания за характерните особености на обекти чрез наблюдение и обследване на цялото, частите и начина на сглобяването им с цел конструиране;
- Затвърдяване на графическите умения за съставяне и разчитане на графически изобразени композиционни решения в технологичното изграждане на модел;
- Проявяване на съсредоточеност, отговорност и отзивчивост при изработване на игров реквизит.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с децата за промените през есента.
2. Представете модел на вятърна въртележка и мотивирайте конструктивната дейност на децата – с изработените от тях модели ще установят силата на вятъра в двора на детската градина.
3. Анализа на конструкцията на въртележката направете чрез декомпозиране на частите. Вниманието

на децата е насочено към вида на материала, от който е направена всяка от частите, към тяхната функционалност и техника на сглобяване.

4. Разгледайте с децата изобразената (на стр. 1 в познавателната книжка на детето) технологична последователност на операциите и с тяхно участие я представете чрез изграждане на макетно табло.

5. Допълнителни указания се дават за оформяне на елемента от хартия по техниката „Оригами“, за безопасната работа при рязане с ножицата и за закрепването на елемента към дръжката.

6. Оценете изделията.

Диагностиката за установяване входното ниво на овладени знания и формирани умения по конструиране и технологии се реализира чрез проследяване постиженията на децата в началото на учебната година.

Децата решават тестови задачи 29, 30, 31 и 32 , включени в диагностичните картони от портфолиото на детето.

Тема: „Спомени от лятото“

Ядро: конструиране и моделиране

Образователни задачи:

- Обогатяване на представите за уреда, с който се определя посоката на вятъра, и уреда за създаване на вятър на сензорна основа и уточняване на ролята им в живота на хората.
- Затвърдяване на умението за извършване на елементарни опитни действия за сравняване на материали и техники за конструиране, както и за определяне качеството на получения резултат.
- Утвърждаване на умението за планиране на игрова дейност.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Припомнете конструктивната дейност за изработване и приложение на вятърната вртележка. Изисквайте активната употреба на термини като „подвижно сглобяване на елементи“, „забождане“, „витло“, „сила на вятъра“, „надеждна и здрава играчка“.

2. Покажете изображения на уреди за създаване или измерване силата на вятъра и актуализирайте знанията на децата за ролята им в живота на хората.

3. Проведете опитни действия, като поставите конкретни критерии за надеждност, технологичност, естетическа издържаност на някои от изделията, изработени от децата в предходната ситуация.

4. Предложете на децата да оценят своите изделия, имайки предвид заложените критерии.

5. Поставете вртележката пред вентилатор, тествайте и оценете качеството на изделието.

6. Децата оцветяват определен брой звездички под имената на свои връстници и аргументират своята оценка.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Отново заедно“

Ядро: грижи и инициативност

Образователни задачи:

- Натрупване на конкретни представи за общуването между децата и за приятелството чрез участване в диалог и споделяне на лични впечатления от преживявания през лятото;
- Ориентиране в технологичната последователност за изработване на изделие след словесни указания и графично;
- Овладяване и утвърждаване на умение за очертаване на кръг по шаблон; усъвършенстване на умението за рязане на хартия;
- Усъвършенстване на умението за рязане на хартия с ножица по вътрешен контур, лепене и спазване хигиена на работното място.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. В началото на ситуацията провокирайте желанието на децата да споделят мисли и впечатления от случки, преживени през лятото. Включете всички в провеждане на диалог, в който да изразяват задоволство, че отново са заедно.

2. Предложете на децата да направят табло „Задружен екипаж“ с изработени от тях изделия със собствена снимка.

3. Разглеждайте изображенията на ракета и самолет в индивидуалните картони и ги сравнявайте с готови, изработени от Вас образци.

4. Определете конструктивните им елементи, вида материал и начина на съединяване.

5. Проследете технологичната последователност на операциите. Допълнително демонстрирайте очертаване и изрязване на кръг по шаблон.

6. Акцентирайте върху зависимостта „качество на дейността – качество на изделието“.

7. Всяко дете избира и изработва само един макет на самолет или ракета, с който ще участва в композирането им на таблото „Задружен екипаж“.

8. В процеса на анализа на образеца и технологията за моделирането им употребявайте понятията: шаблон, очертаване, космос, космически обекти.

9. Оценете изделията по показателите: акуратно очертан кръг по шаблон, точност и прецизност при рязане и налагане на елемента върху мястото за съединяване, чисто лепене.

Тема: „Задружен екипаж“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Овладяване и осмисляне на информация за съвместния живот в групата, за предстояща съвместна трудова и конструктивна дейност с връстниците;
- Диференциране на правилното и неправилното поведение в детската градина, проявяване на толерантност към децата и готовност за сътрудничество с връстниците, като се вземат предвид идеите на другите;
- Утвърждаване на умение за планиране и организиране на съвместна трудова и игрова дейност;
- Разширяване и осмисляне представите на детето за нравствени норми на поведение в трудовата дейност, избягване и разрешаване на конфликти.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Табелките, изработени в предходната ситуация, не са подредени и има вероятност някоя от тях да се изгуби. Внесете в занималнята табло на звездното небе.

2. Възниква идея за решаване на проблемната ситуация – с общо участиет да се изработи табло, на което да бъдат залепени табелките със снимки на всички деца.

3. Всяко дете открива своята табелка по снимката и нанася лепило върху неоцветената ѝ част.

4. Децата се договарят помежду си и обсъждат различни варианти на композиционни решения за оформяне на таблото „Задружен екипаж“.

5. Всяко дете лепи своята табелка на съответното място върху таблото, например – до табелката на най-добрия си приятел. Обяснява защо иска тя да бъде точно там. Идеята е всяко дете да постави табелата си до свой приятел, което означава, че всички са приятели – от един задружен екипаж.

6. Припомнете и изяснете правилата за добри взаимоотношения между децата, необходимостта и начина за поддържане на ред и чистота в детската градина и занималнята.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Пликче за отпадъци“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Актуализиране и разширяване на знанията, свързани с екологичното възпитание;
- Приобщаване към спазване хигиена на работното място, у дома и в детската градина;
- Овладяване на знания и умения за моделиране с разгъвка чрез преобразуване на листов материал в обемна форма посредством рязане с ножица, прегъване и лепене;
- Обогатяване на представите за определени зависимости (форма, големина, място и съответствие на елементите за правилно и точно сглобяване) и правене на изводи.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с актуализиране знанията на децата за екологосъобразен начин за живот на хората с цел опазване чистотата на природната среда.

2. Направете сравнителен анализ на изображения и емблеми върху сметосъбиращи контейнери. Обосновете необходимостта от разделно събиране на отпадъците.

3. Мотивирайте предстоящата дейност с конкретни предложения за изработване на съд и място за събиране на отпадъци от конструктивната дейност.

4. Представете и анализирайте образец на пликче за отпадъци – форма, големина, материал, конструктивни части, начин и място на свързване, естетически вид.

5. Демонстрирайте зависимостта между формата и големината на двата елемента, които чрез налагане и лепене изграждат завършения вид на изделието.

6. Представете технологията на изработването му и предложете на децата да проследят графичното ѝ изобразяване в работните им картони (стр.3).

7. В хода на самостоятелната работа следете и напомняйте на децата правилата за старателно отношение към извършваните операции, за поддържане на ред и хигиена на работното място и за безопасност при работа с режещия инструмент.

8. Оценете изделията по определени показатели.

Тема: „Ред и чистота“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Демонстриране на знания за правилата за поддържане на личните вещи чисти и подредени и за умения в практико-приложната дейност за подреждане на части от облеклото в личното шкафче в групата;
- Групиране на вещи по определен признак и посочване мястото на личните вещи у дома. Пресъздаване на идеи за спазване на хигиенните правила.
- Аргументиране и оценяване на взето решение и обясняване на някои от правилата за поддържане на ред и чистота у дома и в детската градина.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Проведете беседа с децата, за да си припомнят как подреждат личните си вещи в своята детска стая у дома и в детската градина.

2. Използвайте за положителна емоционалност незнаещ герой. Децата с удоволствие и съпричастност ще му помогнат да разбере колко важно е всяка вещ да има определено място в стаята и колко добре изглеждат подредените дрешки в личното гардеробче.

3. Предложете решаването на графичната задача от стр. 3 на познавателната книжка да бъде с цел обогатяване знанията на незнаещия герой за поддържане на ред и чистота.

4. Правилното решаване на интелектуалната задача за посочване местата на изобразените вещи оценете с негова помощ. Всяко дете може да обясни къде е мястото на изобразените вещи и защо така ги е подредило.

5. То припомня и обяснява още веднъж правилата за поддържане на ред и чистота у дома и в детската градина.

6. Завършете ситуацията с посещение в приемната зала и проверете как са подредени дрешките в шкафчетата.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Природен календар“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Обогатяване на знанията и представите за отбелязване и проследяване климатичните особености на времето;
- Затвърдяване на знанията и уменията за следване на словесно обяснение за пресъздаване на технологичен процес;

- Актуализиране знанията на децата за предназначението на хладилника като вид домакински електроуред;
- Проявяване на познавателна активност при определяне мястото на продуктите в хладилника и правилата за неговата експлоатация.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Емоционалната подготовка в началото на ситуацията може да организирате под формата на дидактична игра, в която децата класифицират и групират по определен признак изображения на мебели, електрически уреди и други вещи, познати им от обзавеждането у дома.

2. Разгледайте и подредете на табло картинките с домакинските електроуреди. Припомнете и разширете знанията и представите на децата за функционалната им значимост за облекчаване и улесняване на домакинския труд.

3. Припомнете за какъв електроуред те са направили украшение в предходната ситуация. Провокирайте желание у тях да споделят какви хранителни продукти трябва да се съхраняват в него и защо. Актуализирайте знанията на децата за приложението на хладилника в дома им, в магазина за хранителни стоки, в магазина за сладкарски изделия.

4. Предложете им да решат познавателната задача и заедно проверете верността на решението. Всяко отговорило дете трябва да мотивира своето решение.

5. В края на ситуацията децата обясняват дали могат сами да ползват хладилника у дома и припомнят правилата за използване на хладилника в домашни условия.

Месец: май (33. седмица)

Тема: „Мобилен телефон“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Конкретизиране на представите за телефона като средство за комуникация;
- Упражняване на графични умения за проследяване и ориентиране в етапите на технологичния процес, изобразен в графичен модел;
- Усъвършенстване на умението за рязане на хартия и картон с ножица, фалцоване и събиране на разгъвка до обемно тяло чрез неподвижно свързване – лепене;
- Утвърждаване на умението за моделиране в зависимост от предварително зададени условия: замисъл, пространство, конструктивен материал.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Направете в беседа с децата сравнителен анализ на различни видове телефони за определяне на функция, конструкция, форма и предназначение на елементите им.

2. Анализирайте особеностите и възможностите на мобилния апарат.

3. Демонстрирайте изработен от Вас образец на мобилен телефон и предложете на децата сами да определят в какъв ред ще извършат операциите, за да изработят свои модели с материали от Приложение 30.

4. С помощта на графично изобразената технология и изрязаните от Вас елементи децата подреждат на статива фигурите, които се получават след извършване на всяка операция в определения ред (стр. 33).

5. Децата изработват своите макети на мобилни телефони, съобразявайки се с Вашите словесни указания.

6. Оценяват изделията и приемат предложението през следващата ситуация да участват в телефонни разговори с тях.

Тема: „Какво може телефонът?“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Разпознаване и класифициране на средства за информация и комуникация;
- Обогатяване на познавателния опит във връзка с предназначението и конструктивните елементи на мобилния телефон;

- Допълване в практико-приложна дейност многофункционалността на мобилния телефон;
- Уточняване и пресъздаване на знания и опит за култура на общуване при водене на разговор по телефона.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Започнете ситуацията с разпознаване и назоваване на средства за масова комуникация и уточнете с децата предназначението им.

2. Разгледайте и предложете на децата да решат задачата, поставена (стр.33) в темата „Какво може мобилният телефон“.

3. Направете проверка за определяне верността на отговорите. Провокирайте децата да аргументират своето решение.

4. След решаването на тази задача нека децата да демонстрират умения за спазване на правилата за използване на мобилните телефони.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Лодки“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията за видовете хартия като технологичен материал;
- Реализиране на опитно-експериментални действия за установяване на някои физико-механични свойства на хартията;
- Демонстриране на умения за работа с хартия по техниката „Оригами“.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. В тази ситуация актуализирайте и обогатете представите на децата за различните видове хартия и тяхното приложение в бита на хората.

2. Предложете на децата да подберат определен вид хартия, като отделят от набор различни видове хартии подходящата за изработване макет на лодка. Опитните действия са свързани с мачкане, прегъване, рязане, усукване.

3. В опитно-изследователската дейност децата установяват, че гланцовата хартия е най-подходяща за изработването на лодка.

4. Представете технологичната последователност на операциите на макетно технологично табло. Сравнявайте получените фигури след извършване на всяка следваща операция с графичното изображение (стр. 34) в познавателната книжка.

5. Демонстрирайте изработването на лодката по техниката „Оригами“ и поставете изискванията за точно налагане на върховете и страните на фигурата и прецизното им прегъване за получаване на качествен продукт.

6. В самостоятелната конструктивна дейност насърчавайте децата да съблюдават зрителната опора и да се ръководят от нея – макетното технологично табло или графичното изображение.

7. Оценете изделията въз основа на поставените изисквания и правила за добри взаимоотношения между децата в процеса на дейността, както и на качествената работа и резултата от нея.

Тема: „Коя ще потъне последна?“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на знанията за видовете хартия и за някои от физико-механичните им свойства като технологичен материал;
- Обогатяване на представите за хартията и за приложението ѝ в живота на хората чрез извършване на елементарни опитни експерименти.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Разгледайте изработените от децата лодки. Установете има ли различия в предпочитанията на децата

при избор на най-подходяща хартия за моделирането им.

2. Включете децата в експериментална дейност с лодките, изработени от тях. Демонстрирайте (лодката се поставя в съд с вода) и коментирайте – след опитно-изследователската дейност – функционалната характеристика на лодки, изработени от различен вид хартия. Анализирайте резултата от експеримента.

3. Решете заедно с децата поставената трета задача (стр. 34) и нека те да отбележат резултатите, получени при опитите с различни видове хартия.

4. Провокирайте аргументирани отговори.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Цветя и пеперуди“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Обогатяване на представите за видовете технологични материали, възможностите за приложението им и техниките за обработка при направа на украса;
- Усъвършенстване на работата с хартия и прежда чрез рязане, лепене и завързване.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията и представите на децата за природата през пролетта.

2. Представете и направете в беседа с децата анализ на изработена от Вас висяща украса.

3. Мотивирайте предстоящата конструктивна дейност с необходимостта всяко дете, в тази ситуация, да изработи по избор елемент за украса с материали от Приложение 31. Своето изделие то ще включи при участието си в екипен проект „Висяща украса“ в следващата ситуация.

4. Определете с децата материали и техники за изработване на пролетна украса чрез елементарни и достъпни за тях опитни действия за установяване на някои физико-механични свойства на хартия, прежда, дървесина.

5. Демонстрирайте техники за изработване и свързване детайлите на изделието.

6. Припомнете правилата за безопасна работа, за хигиена на работното място и за старателно оформяне на крайния продукт от дейността.

7. Сравнете изделията и ги оценете.

Тема: „Висяща украса“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Развиване на комбинаторни умения;
- Проявяване на творчески възможности и инициатива при работа по проект „Висяща украса“.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Разгледайте изработените в предходната ситуация „Цветя и пеперуди“ изделия. Определете от какви елементи са моделирани, какви техники е използвало детето в конструктивната си дейност, как са композирани.

2. Провокирайте творчески търсения и идеи при проектиране и комбиниране елементите на композицията „Висяща украса“.

3. Организирайте екипната работа за реализиране на предложените варианнти.

4. Оценете в края на ситуацията проявата на творчески подход и желанието на децата мотивирано да обяснят избора и реализирането на композиционното решение.

Месец: май (36. седмица)

Тема: „На учителя – с любов“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Актуализиране на знанията и опита за практическа работа с познат технологичен материал;

- Осмисляне значението на подаръка като проява на внимание към близък човек.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Предстои раздяла с детската градина и любимите учители. Мотивацията за предстоящата дейност е емоционална – да се изработи с любов „Ветрило на спомените“. За целта в тази ситуация всяко дете ще трябва да моделира картичка, в която да нарисува незабравим за него спомен от живота в детската градина.

2. Предварително ориентирайте децата в избора на вида картичка, който е подходящ за случая. Анализирайте нейния външен вид, формата, големината, цвета, материала, частите и предназначение на всяка част.

3. Дайте указания за етапите, последователността на действията и операциите за изграждане на модела и припомнете правилата за моделиране чрез рязане с ножица и рисуване.

4. В самостоятелната конструктивна дейност децата моделират, рисуват свой незабравим спомен и написват имената в картичката си.

5. Оценете и съхранете за следващата ситуация по конструиране и технологии получените изделия.

Тема: „Ветрило на спомените“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Създаване на конструктивна ситуация съвместно с други деца;
- Саморегулиране при оценка и самооценка на познавателна и практическа дейност, свързана с решаване на конструктивна задача.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте знанията на децата за значението на подаръка по определен повод като жест на внимание към близък.

2. Мотивирайте желанието у децата да изработят ветрило на спомените, като обединят изработените в предходната ситуация картички във „Ветрило на спомените“, което ще подарят на учителките и помощник-възпитателя в групата.

3. Провокирайте желание у децата да споделят защо са избрали да нарисуват този свой спомен на картичките.

4. При оформяне на ветрилото всяко дете съединява своята картичка с останалите чрез промушване на текстилна лента през отвор. Следва връзване на шнурчето.

5. Припомнете в беседа с децата правилата за поднасяне на подарък и пожелание на любим човек.

6. В тази ситуация може да се установи и изходното ниво на знания и умения за конструктивна и трудова дейност на децата в края на учебната година. Децата решават задачи от 62 до 66 от диагностичните картони. Резултатите от решенията на задачите представят постиженията на децата в края на учебната година.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА

Хармоничното развитие на подрастващите в условията на съвременното общество е важна стратегическа задача. Това определя новите социално-педагогически функции на физическата култура в детската градина: комплексно развитие на способностите; физическо, умствено и нравствено развитие; целенасочено усвояване на обществения опит; създаване на предпоставки за изграждане на творчески личности.

Като педагогически процес чрез използваните разнообразни педагогически ситуации, средства и методи тя е фактор за цялостното формиране на детската индивидуалност. Наложително е да се усъвършенства начинът на формиране на двигателните умения и навици на базата на развитие у децата на способност да самоуправляват своите действия и поведение. По този начин се осигуряват условия за изграждане на способности за тяхното самостоятелно творческо приложение.

Важно е да се спазва основният принцип за образователна работа – развиващият характер на обучението. Целта е да се реализират в единство дейностите игра, учение и труд. Така ще се постигне израстване на здраво, закалено, дееспособно поколение и ще се създадат възможности за проява на устойчиви интереси, положителни черти на характера и правилно отношение към физическите упражнения.

С Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, обн. в ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г., издадена от министъра на образованието и науката, се осигурява *възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата до постъпването им в I клас.* В общите разпоредби – чл. 1., се определя *държавният образователен стандарт за предучилищното образование; организацията на дейностите; изискванията към прилагането на програмна система; механизмът за взаимодействие между участниците в процеса на предучилищното образование.*

Целевата ориентация на стандарта по образователно направление (ОН) „Физическа култура“ е съвкупност от *компетентности, дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група.* Те са систематизирани в образователни ядра и посочени в Приложение № 7 към чл. 28, ал. 2, т. 7 на Наредба № 5:

1. Естествено приложна двигателна дейност (ЕПДД – за формиране на двигателни умения и повишаване на физическата дееспособност)

- Строява се и се престроява в колона, редица, кръг и обратно със смяна на посоката и темпа. Придвижва се чрез маршируване и спазва точно устни указания;
- Придвижва се чрез ходене равновесно по тясна повърхност (пейка) с изпълнение на равновесни стоежи, обръщане, пресечни стъпки, отскок до полуклек;
- Изпълнява комбинации от различни видове бягане с други естествено приложни движения. Изпълнява насрещно бягане с разминаване в редици. Бяга за постижение;
- Изпълнява подскоци с един крак и с придвижване напред. Скача с въженце с придвижване напред, на дължина и на височина със засилване, в дълбочина (върху постелка) от височина 40 см;
- Хвърля малка гумена топка с една ръка отгоре в далечина, плътна топка (1 кг) с две ръце над глава, гумена топка с две ръце от гърди и отгоре в повдигната хоризонтална цел;
- Катери се с кръстосана координация по диагонал на гимнастическа стена (катерушка) и изпълнява вис – обръщане в тилен лег и повдигане на краката;
- Придвижва се чрез лазене от свита стояща опора странично и в кръг;
- Провира се чрез изтегляне от лег и тилен лег и други.

2. Спортноподготвителна двигателна дейност (СПДД – за овладяване на елементи от два или три спорта в зависимост от материалната база)

- Участва в игри и състезания с поставени задачи от спортове (лека атлетика, бягане, скачане и хвърляне, баскетбол, футбол или хандбал, тенис на корт, плуване), насочени към формиране на двигателен опит;
- Проявява стремеж към постижения и себедоказване, кооперира и взаимодейства в различни по вид игри;
- Посочва примери за вида спорт в зависимост от използвания уред (топка, ракета и други); от броя на играчите (отборни и индивидуални) и от условията, при които се провеждат (зимни, водни).

3. Физическа дееспособност (ФД – за развитие на двигателните качества и повишаване на равнището на физическата дееспособност)

- Използва естествено приложните движения за комплексно развиване на двигателните качества с при-

оритет развитието на бързина, сила и издръжливост;

- Изпълнява закалителни процедури;
- Изпълнява физически упражнения за развитие на двигателни качества.

4. Игрова двигателна дейност (ИДД – за усъвършенстване на естествено приложните движения, за развитие на двигателните качества и на уменията за изпълнение на елементи от спортните игри, за усвояване на социално-комуникативни умения; за кооперирание, взаимодействие и работа в екип в различни подвижни игри, за развитие на игровата култура)

- Владее набор от подвижни игри: с организиращ характер, с общо въздействие и с насочено въздействие (за разгряване, дихателни, успокоителни); музикално-двигателни; спортноподготвителни и щафетни игри; игри за усъвършенстване техниката на естествените движения и за комплексно развитие на двигателните способности; народни подвижни игри и други;
- Инициира замисъл и сюжети на спортна тематика в игровата двигателна дейност, сравнява се и се самооценява в игрово-двигателен и поведенчески план;
- Познава и спазва духа на „честната игра“.

Продължителността на предучилищното образование за ОН „Физическа култура“ за четвърта възрастова група е една учебна година.

Форми на педагогическо взаимодействие

ОН „Физическа култура“ за четвърта група се организира в основни и в допълнителни форми. Провеждат се в съответствие с прилаганата в детската градина програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Тя осигурява постигането на посочените компетентности. Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по ОН „Физическа култура“ се осъществява в месечно разпределение. Разработва се от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

При разработването му се спазват следните постановки:

- Изучаването на двигателния материал да се осъществява без прекъсване в рамките на определен брой педагогически ситуации. Те са условията, които предизвикват общуването в процеса на двигателната дейност, поведението, отношението, мотивите и дейността за цялостното развитие на детската личност;
- Съобразяване с възрастовите, морфологичните и психо-физическите особености на децата, с целите и задачите на педагогическите взаимодействия;
- Осъществяване на двигателно-сетивна координация и активност на детето в игрите, изкуствата, познанието;
- Вземане под внимание функционалните особености на детското заведение, детската група и наличната материална база;
- Отчитане на последователността при формиране на двигателния навик (етапите на обучение) и спецификата на образователното съдържание;
- Осигуряване на взаимна връзка между основната специфична форма за двигателна дейност – педагогическата ситуация, и допълнителните форми на физическа култура.

Предпоставките и изискванията за правилното разработване на месечното разпределение по ОН „Физическа култура“ са:

1. Точно определяне на обема на физическото натоварване в отделните педагогически ситуации съобразно морфо-функционалните и психологическите особености на децата.

2. Последователното двигателно обучение в предучилищния възрастов период трябва да доведе до осъзнаване и осмисляне на собствения двигателен опит. Известно е, че обогатяването му е продължителен процес. Ето защо при неговото реализиране трябва да се отчитат не само биологичните и физиологичните, но и психологичните, педагогическите и социалните предпоставки за развитието на моториката и физическата дееспособност на децата.

3. Пропорциите на детското тяло на 5 – 7-годишните са чувствително променени, що се касае до съотношението между дължината на долните крайници и трупа. Докато при възрастните индивиди то е 51:49, при децата на тази възраст е 49:55,5. Мускулатурата нараства и подобрява качествата си, но все още е недостатъчно развита, а дееспособността на отделните мускулни групи не е еднаква. С по-ниски функционални

показатели за този възрастов период са мускулите на коремната преса, гръбначният стълб, горните крайници. Процесите на вкостеняване са доста напреднали, но не са завършени. Ставните съчленения се отличават с добра еластичност.

4. За сърцето на децата е характерно, че регулиращата работа на нервно-рефлекторните му прибори не е достатъчна. Сърдечният ритъм все още е лабилен. При тях преобладава гръдно дишане, което е по-учестено от това при възрастните. Поради слабост на междуребрените мускули то е все още повърхностно. При неголямо физическо натоварване може да се достигне до неговото учестяване. От казаното дотук следва, че децата в предучилищна възраст не бива да изпълняват продължителна напрегната двигателна дейност.

5. Напреднала в развитието си е и централната нервна система. Сравнително добре са развити силата, подвижността и уравновесеността на основните нервни процеси. Те обаче са все още неустойчиви поради бързата ирадиация на възбудните процеси. Поради тази причина вниманието им е неустойчиво, с ниска концентрация. В този възрастов период активно съзрява двигателният анализатор. Като резултат от усъвършенстването на мозъчната кора движенията на децата се отличават със сравнително добра съгласуваност. Развиват се и другите анализатори. С бърз темп нарастват функционалните възможности най-вече на вестибуларния. На всеки възрастов период съответства дейност с водещо значение. На тази база може да се определи и психичното му развитие.

Постигането на очакваните резултати по физическа култура се реализира в минимум три педагогически ситуации седмично за всяка възрастова група. Минималният седмичен брой на педагогическите ситуации за постигане на компетентностите общо за образователните направления за четвърта възрастова група е 17. Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 20 до 30 минути. В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Учителите в групата определят редуването на формите за педагогическо взаимодействие (основни и допълнителни) и организират деня на детето.

За реализиране целите на физическата култура и очакваните резултати са от значение потребностите на децата от успех и емоционалната им удовлетвореност от постиженията. Това налага:

- правилна организация на стимулираща образователна среда;
- изпълнение на двигателната дейност чрез подражание;
- прояви на внимание, подкрепа и сътрудничество;
- ориентация към резултата чрез игрова мотивация;
- ясно изразено и видимо одобрение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама учители е желателно. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе,

встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в колона по един, разпределете ги по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добрите постижения ще бъдат наградени. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

5. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка (учителят води). Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

6. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на вторите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Трябва да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в колона по един и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добрите постижения ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогатете знанията им с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек) и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

7. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Ходене с престрояване“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на естествено приложната двигателна дейност строеви упражнения: придвижване в строй и спазване на изискването за темп и разстояние; ходене в колона по един с престрояване по двама, като второто дете минава отляво на първото; ходене и бягане в разпръснат строй; игри;
- Формиране на позитивно отношение към общите двигателни действия.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица и поставете темата. Затвърдете знанията им за разпореждането за команда: „Наляво!“ („Надясно!“) и понятията „редица“, „колона“, „кръг“. Престройте ги от редица в колона по един с команда. Изпълнява се ходене и бягане с различен темп и с подходящ музикален съпровод (1 – 2 обиколки на салона).

2. Престройте децата от колона по един в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с тояжка за загряване на мускулите на тялото от различни изходни положения (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за изпълнение на едно упражнение – 8 пъти или 4+4 за по-трудните). Тояжките се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разредете децата така, че да не си пречат. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте и анализирайте последователно всяко упражнение, като застанете пред редиците на 2 – 3 м разстояние. Използвайте разпореждането „Готови, започни“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Играйте с децата в една посока само при нови упражнения или при такива, които ги затрудняват. Изисквайте едновременно изпълнение и спазване ритъма на мелодията. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поощрявайте ги с положителни преценки за изпълнението им.

4. Престройте децата от колона по един в колона по двама и обратно на място и в движение (ходене) с разпореждане „Деца, от една колона в две колони стройте се!“. Децата се преброяват на първи и втори. Всяко второ дете преминава вляво и напред, като застава до първото.

5. Организирайте ходене и бягане в разпръснат строй (2 обиколки). Изисквайте да се изпълняват в една посока. Акцентирайте върху правата координация на движенията на горните и долните крайници. Игри: „Намери си къщичка!“, „Търси водача си!“ (дозировка – 3 пъти за всяка игра).

Използвайте фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност.

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Затвърдете знанията им за понятията „редица“, „колона“. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с успокоителната игра „Следвай водача“. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: „Игри с ходене и бягане“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на двигателните умения в игрови ситуации: ходене и бягане в разпръснат строй, игри;
- Формиране на умение за ориентиране в пространството и реагиране точно на подадени команди за начало и край на движението.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. С разпореждане ги престройте от редица в две редици с преброяване на първи и втори, като всеки втори номер прави крачка назад с ляв крак и крачка с десен крак вдясно и застава зад първи номер. С команда „Надясно!“ („Наляво!“) ги престройте от две редици в колона по двама за изпълнение на ходене с различно положение на ръцете, на пръсти, на пети и

бягане с промяна на посоката по даден сигнал. Подберете подходящ музикален съпровод (1 – 2 обиколки на салона).

2. Поставете изисквания за: правилна стойка на тялото при ходене (изправен гръбначен стълб, отведени назад рамене, повдигната глава); права координация на движенията на горните и долните крайници; ходене в общ темп и ритъм. При бягането изисквайте: да внимават за подадения сигнал за промяна на посоката; трупът да е с лек наклон напред; ръцете да са сгънати в лакътните стави; главата да е повдигната; права координация на движенията на горните и долните крайници; високо повдигане на коленете и посрещане на земята с пръстите на краката; свободно движение на сгънатите ръце покрай тялото без напрежение.

3. Престройте децата от колона по двама в две редици с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на игри. Подредете ги по степен на интензивност (средна – с ходене в комбинация с бягане: „Светофари“; максимална – с бягане: „Гоненица“, „Всеки в своята къщичка“; слаба – с ходене: „Смени посоката“ (дозировка за всяка игра: 2 – 3 пъти).

4. Демонстрирайте и анализирайте начина за изпълнение на приложните упражнения. Изисквайте бягането да е в една посока. Фронтален метод за организация на двигателната дейност.

5. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качество на изпълнението на естествено приложните двигателни дейности. Поощрявайте доброто изпълнение и коригирайте навреме погрешното изпълнение.

6. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „команда“, „редица“, „колона“. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на горните крайници. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: „Лазене с провиране“

Ядро: естествено приложна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на приложните двигателни дейности: лазене с торбичка на гърба и провиране под въже на височина 0,5 м; ходене в колона по един с престрояване по двама и реагиране бързо и точно на подадени команди, игри;
- Формиране на стремеж към правилно изпълнение на двигателните действия.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Деца, в една редица стройте се!“). Поставете темата кратко. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона за изпълнение на ходене с ръце на рамене, горе, напред и встрани и бягане с високо повдигане на коленете, ситно бягане (1 – 2 обиколки на салона). Осигурете подходящ музикален съпровод.

2. Престройте децата от колона по един в колона по двама с разпореждане „Деца, в колона по двама стройте се!“. Децата се преброяват на първи и втори. Всеки втори номер прави крачка вляво с ляв крак и крачка с десен крак напред и застава вляво до номер първи. С команда „Наляво!“ („Надясно!“) ги престройте от колона по двама в две редици.

Разредете децата на две ръце разстояние за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг за загряване на мускулите на тялото от различни изходни положения (фронтален метод за организация). Топките се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Общият брой на упражненията е 7, дозировката за изпълнение на едно упражнение – 8 пъти, а за по-трудните – 4+4. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте и анализирайте последователността на изпълнение на упражненията, като застанете пред редицата на 2 – 3 м разстояние. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Играйте заедно с децата в една посока само при по-трудни за тях упражнения. Изисквайте правилно изпълнение и спазване ритъма на мелодията.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са силни и здрави, е необходимо да се научат правилно да ги изпълняват. Поощрявайте с похвали изпълнението им. Поставяйте изисквания за едновременно изпълнение на упражненията в синхрон с музикалния съпровод.

5. Формирайте представа за ходене в колона по един с престрояване по двама и бързо и точно реагиране на подадени команди с разпореждане „Деца, от колона по един в колона по двама строй се!“. Децата се преброяват на първи и втори. Всеки втори номер прави крачка с ляв крак вляво, с десен крак – крачка

- Усъвършенстване на двигателните умения за ходене по равен терен – път, пътека, поляна, и ходене по разнообразен терен – изкачване и слизане по склонове с различен наклон;
- Изпълняване на игри за ориентиране в местността;
- Формиране на познания за здравето и закаляването на организма и осъзнаване важността на спорта и туризма за укрепването им.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Престройте децата на поляната в полукръг за изпълнение на няколко общоразвиващи упражнения без уред от изходно положение стоеж и разкрачен стоеж, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация), с дозировка за едно упражнение – 8 пъти. Разредете ги на две ръце разстояние. Акцентирайте върху дълбоко поемане на въздух и пълно издишване.

2. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните кòси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Демонстрирайте и анализирайте приложните упражнения и поставете изисквания за правилното им изпълнение.

3. Мотивирайте децата за изпълнение на приложните дейности, като им кажете, че туризмът ще ги направи здрави и силни.

Изпълняват се разновидности на ходене (с различно положение на ръцете, с високо повдигане на коленете и др.) по път, пътека, поляна и бягане с промяна на посоката. Трябва да се вземат под внимание особеностите на местността за усъвършенстване на естествените приложни упражнения (ходене по разнообразен терен – изкачване и слизане по склонове с различен наклон). Дозировка: 15 – 20 минути.

4. Подредете подбраните подвижни игри за местността по степен на интензивност (средна – с хвърляне: „Улучи обръча“; максимална – с бягане: „Бягане около дървета“, „Смяна на дървета“, „Орел и квачка; слаба – с ходене: „Хвани тоягата“. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (2 – 3 пъти). Анализирайте начина на изпълнението им. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране. Изисквайте качество на изпълнение на двигателните задачи.

5. Развивайте двигателните способности в подбраните игри сред природата, като използвате фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

6. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Затвърдете понятията: „туризъм“, „маршрут“, „ориентиране“, „терен“, „сезони“ и други. Прилагайте индивидуален и диференциран подход, проблемност в обучението. Възстановете изходната пулсова честота с ходене с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Комплексно развиване на двигателни качества“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на естествено приложни движения за комплексно развиване на двигателни качества: бягане, редувано с ходене до 200 м (20 м бягане, 20 м ходене); изтегляне от лег и тилен лег по гимнастическа пейка; катерене по гимнастическа стена, игра;
- Формиране на стремеж към усъвършенстване на овладените умения.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона по един с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на ходене и бягане с промяна на посоката, подскочно, странично (1 – 2 обиколки).

2. Престройте децата от колона по един в една редица с команда и от една редица – в три редици с разпореждане за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг от различни изходни положения, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за едно упражнение – 8 пъти, за по-трудните – 4+4). Разредете ги на две ръце разстояние. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните кòси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Анализирайте начина на изпълнението им. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поставяйте съответни изисквания за качество на изпълнението.

4. Демонстрирайте и анализирайте естествено приложните двигателни действия. Използвайте групов метод за организация на двигателната дейност. Разпределете децата в три групи. Първа група изпълнява бягане, редувано с ходене до 200 м (20 м бягане, 20 м ходене), втора група – изтегляне от лег и тилен лег по гимнастическа пейка, а трета група – катерене по гимнастическа стена, игра.

5. Изисквайте качество на изпълнението. Смяната на групите е с разпореждане с бягане по посока обратна на часовниковата стрелка (дозировка – 7 минути за всяка група). Отговорниците на групите правят частична преценка. Игра: „Гони топката“ (дозировка – 3 пъти).

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „сила“, „издръжливост“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с цялостен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Игрови умения“

Ядро: игрова двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на игрови умения;
- Спазване на правила и норми на поведение в игрова двигателна дейност;
- Договаряне при избор на игра, участие в отбор;
- Формиране на стремеж към кооперирание и взаимодействие със съиграчи и към отборна победа.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Деца, в една редица стройте се!“ и поставете темата. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона по един за изпълнение на ходене с изправителни упражнения и бягане на зигзаг (1 – 2 обиколки на салона).

2. Осигурете подходящ музикален съпровод за ритмично изпълнение на естествено приложните движения ходене и бягане. Подредете подвижните игри по степен на интензивност (средна – с хвърляне: „Кой отбор има повече точки“, „Хвани топката“; максимална – с бягане: „Настигни топката“, „Следвай топката“; слаба – с ходене: „Пренеси ринга“. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (3 пъти).

3. Престройте децата от колона по един в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Демонстрирайте последователно движенията в игрите, като застанете пред тях, и анализирайте начина на изпълнението им. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да побеждават в игрите, е необходимо да са ловки и силни. Изисквайте качество на изпълнението и честна игра.

5. Развивайте съобразителността на децата и умението за спазване на правилата за честна игра в подбраните игри. Използвайте фронтален и игров метод за осъществяване на двигателната дейност.

6. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за спортсменски прояви. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

7. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Затвърдете понятията: „колона“, „кръг“, „редица“ и други. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с ходене с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с анализ на дисциплината и качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Тема: „Туризъм, туристически маршрути“

Ядро: спортноподготвителна двигателна дейност.

Образователни задачи:

- Овладяване на естествено приложни двигателни дейности и игри, обвързани с туризма: ходене по планински, равнинен и пресечен терен с различна повърхност; преодоляване на естествени препятствия, игри;
- Осъзнаване важността на туризма и спорта за здравето и закаляването на организма.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Стройте децата на поляната в разпръснат строй и поставете темата. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат добри туристи, е необходимо да се научат правилно да ходят по планински и по неравен път, да прескачат пънчета, поточета, да изкачват стръмни пътеки.

2. Демонстрирайте и анализирайте разновидностите на ходене и прескачане. Загрейте ги с игра: „Смяна на дърветата“ (дозировка – 3 пъти). Организирайте ходене в колона по един за изпълнение на естествено приложните движения: ходене по равнинен и пресечен терен с различна повърхност; преодоляване на естествени препятствия чрез усвоени приложни движения (скачане, прескачане, провиране, равновесно ходене и др.); ходене по планинска стръмна пътека (дозировка: 15 – 20 минути). Игри на местността: „Пръв съм“, „Дяволче“, „Кой е по-силен“, „Верижна гоненица“, „Бягане около дървета“ (дозировка – 3 пъти за всяка игра).

3. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход.

6. Затвърдете знанията им за понятията: „туризъм“, „жива и нежива природа“, „сезони“, „екология“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с ходене и махови движения на крайниците. Завършете ситуацията с кратък анализ на качеството на изпълнението ѝ.

Тема: „Двигателни качества“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Усъвършенстване на естествено приложни движения за комплексно развиване на двигателни качества: бягане през ниски препятствия и ходене по тясна повърхност на височина 40 см, игра;
- Формиране на стремеж към усъвършенстване на овладените умения.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата. Престройте ги в колона по един с команда „Наляво!“ („Надясно!“) за изпълнение на ходене с изправителни и дихателни упражнения и бягане с промяна на посоката, подскочно, странично (1 – 2 обиколки).

2. Престройте децата от колона по един в една редица с команда и от една редица – в две редици с разпореждане за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг от различни изходни положения, които въздействат върху развитието на основни мускулни групи (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 7, дозировка за едно упражнение – 8 пъти, за по-трудните – 4+4). Разредете ги на две ръце разстояние. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение.

3. Демонстрирайте пред децата последователността на изпълнение на упражненията за: мускулите на ръцете и раменния пояс; страничните кòси коремни мускули; коремната преса; гръбните мускули; мускулите на долните крайници и с общо въздействие. Играйте едновременно с децата само при нови упражнения и при тези, които ги затрудняват. Анализирайте начина на изпълнението им. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да са здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поставяйте съответни изисквания за качество на изпълнението.

4. Демонстрирайте и анализирайте естествено приложните двигателни действия. Използвайте групов метод за организация на двигателната дийност. Разпределете децата в две групи. Първа група изпълнява бягане през ниски препятствия, а втора група – ходене по тясна повърхност на височина 40 см, игра.

5. Изисквайте качество на изпълнението. Смяната на групите е с разпореждане с бягане по посока обратна на часовниковата стрелка (дозировка – 7 минути за всяка група). Отговорниците на групите правят частична преценка. Игра: „Гони топката“ (дозировка – 3 пъти).

6. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необ-

ходимост корекции. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „сила“, „издръжливост“, „бързина“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете. Завършете ситуацията с цялостен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете накратко темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в една колона и в движение, с изтегляне с водачи, ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добри постиженията ще бъдат наградени. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

5. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка (учителят води). Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

6. Следете за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (36. седмица)

Тема: „Проследяване постиженията на децата по установена батерия“

Ядро: физическа дееспособност.

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на вторите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече

или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в една колона и в движение, с изтегляне с водачи, ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези от тях с най-добри постижения ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

7. Следете за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълние на двигателната дейност.

Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност

Разностранните задачи на съвременната образователна система и в частност на общественото предучилищното възпитание налагат нов подход при осъществяването им. Акцентът се поставя върху разкриването на резерви за повишаване на физическата дееспособност и работоспособността на децата от детските заведения, за повишаване на здравната и социалната ефективност на педагогическите ситуации по образователно направление „Физическа култура“. Освен това се приема, че предучилищната възраст е подходяща за обучение по редица спортове – като баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, бадминтон и други.

Като метод и средство спортноподготвителната двигателна дейност осигурява възможност за комплексно развитие на децата, създава обективни условия за въздействие върху физическото, двигателното и психическото им развитие и способства за организиране и регулиране на взаимоотношенията в процеса на двигателната дейност. Характерните ѝ особености са свързани с: широко приложение на естествено приложните упражнения; колективни действия; относителна свобода; мотивиране на действията; голяма емоционалност; непрекъснато променяща се обстановка; съревнователен елемент; неизвестност на резултата; възможност за комплексен подход и многостранно проявление на детската личност.

Голямото функционално въздействие на спортноподготвителната двигателна дейност изисква при провеждането ѝ да се спазват основни изисквания, които се отнасят до: правилния подбор на спортноподготвителните игри; организирането им; методическия ход на провеждането им; ръководенето им и други.

В тази връзка е важно е да се обърне особено внимание на следните проблеми:

1. Реконструкция и модернизация на материалната база – ремонтиране и изграждане на открити спортни площадки, очертаване на спортни игрища, преустройство на интериора на физкултурните салони, закупуване на уреди и съоръжения и др.;

2. Квалификация на учителските кадри – провеждане на методически сбирки и обсъждане на проблеми за състоянието и възможностите за повишаването на физическата дееспособност на децата, участие в организирани семинари, практикуми, квалификационни степени и др.;

3. Издигане ролята и равнището на медицинското обслужване на децата;

4. Ежегодно провеждане на есенно и пролетно тестиране с цел установяване равнището на физическата дееспособност на децата – проблем особено актуален през последните години, тъй като редица изследвания доказват несъответствието между акселерацията във физическото им развитие и основните двигателни качества.

Спортноподготвителните игри съдействат за: обогатяване на двигателната култура с нови двигателни умения и навици; повишаване на интереса към спортните игри и подпомагане формирането на познава-

телни способности (оперативно мислене, памет, двигателни представи и др.); разширяване на понятийния апарат с наименования от двигателната дейност, специфични за различните видове спорт, спортен инвентар и други. При изпълнението им се вземат под внимание признаците: възраст на децата за начално обучение според вида спорт; материална база на детското заведение; условия за работа според местонахождението за практикуването на сезонните спортове (плуване, ски, кънки и др.); педагогически кадри. За децата от трета и четвърта подготвителна група подходящи за изучаване са модифицирани за детската възраст спортове като: баскетбол, волейбол, хандбал, бадминтон (федербал), колоездене, скейтборд, ролери, тенис на маса, плуване, ски и други.

При подбора и планирането на съдържанието им се изхожда от принципните положения: достъпност за съответната възраст; системност в провеждането; последователност в овладяването на двигателното съдържание; комплексно-интегрален подход в обучението; разностранност във въздействието; индивидуализация и диференциация в обучението; научност при планирането на съдържанието им. Изпълнението им се организира най-често с груповия метод.

А. Детски волейбол

Децата на 5 – 7 години изучават азбуката на играта волейбол с лека плажна топка. Изпълняват се упражнения по двойки, в кръг, над въже и други. За успешното овладяване на основните технически похвати има значение заемането на правилен волейболен стоеж, навременното отиграване на топката, бързината на реакцията, придвижването в игрището и други.

1. Игра без топка

Видовете волейболни стоежи – висок, среден и нисък, се изпълняват в зависимост от подадената топка. Най-подходящ е средният волейболен стоеж. За да реагират навреме на подадената топка, децата се приучват да бъдат в готовност за отиграване на топката. Придвижването се изпълнява с обикновени крачки напред, назад, вляво, вдясно, с леко сгънати крака. Трупът е приведен напред, ръцете са сгънати в лакътните стави и са повдигнати над челото.

2. Игра с топка

Подготвителните упражнения за обучение в обикновено подаване с две ръце отгоре са: имитационни упражнения без топка; самостоятелно подхвърляне на плажна топка към стена с две ръце и ловене; подаване по двойки; щафетни игри. Щафетните игри са: подаване в колонен строй; насрещно подаване в колонен строй; подаване към стена; подаване над мрежа.

3. Примерни спортноподготвителни игри

Това са игрите „Направи фигура“, „Огледало“, „Студено и топло“, „Вятър и листа“, „Зайци и вълци“, „Три подавания – точка“; „Гореща топка“; „Хвърли топката над въжето“; „Раз, два, три – бягай“; „Топка във въздуха“ и други.

„Направи фигура“

Децата са в разпръснат строй. След сигнал на учителя бягат в една посока. След втори сигнал заемат среден волейболен стоеж. Двигателната задача се усложнява при всяко повторение на играта, като се включват подскоци с два крака високо и други.

„Три подавания – точка“

Децата се разпределят в два отбора. Първи започва отборът, определен с жребий. При три последователни подавания с две ръце над глава, без да им се отнеме топката, се отчита точка за отбора. Децата от отбора без топка се стремят да отнемат топката и да извършат трите подавания. Победител е отборът, който има по-голям брой точки в края на играта. Не се зачитат подавания, ако топката докосне земята или е отнета преди третото подаване. Топката, излязла извън размерите на игрището, се вкарва в игра от същото място от играч на отбора, който не е причина за излизането ѝ.

Играта се разнообразява, като се използват различни варианти на подаване с две ръце отдолу, с една ръка встрани. Забележка: подадената топка се лови с две ръце и отново без задържане се подава на съиграч.

„Гореща топка“

Децата се разпределят в два отбора, които застават разпръснато в двете половини на игрището. Учителят подхвърля плажна топка към дете от единия отбор. Когато я докосне, с две ръце трябва да се освободи от нея веднага, като я подаде с две ръце отгоре на играч от другия отбор. Той я подава на друго дете и т.н. Победител е отборът, който след сигнала е без топка в собственото игрище.

„Хвърли топката над въжето“

Децата се строяват в две колони на разстояние 3 – 4 м една от друга. Всяка колона се разделя на две

„Бързо седни“

Децата, седнали на пейки, са разделени на две групи. При сигнал стават от пейките и започват да лазят от коленна опора (свита – стояща опора). При сигнал „Бързо седни!“ децата от всяка група се стремят бързо да седнат на своите пейки. Отчита се коя група по-бързо е седнала.

„Гоненка с топка“

Децата водят топката из цялата площадка. След сигнал учителят казва едно име на дете, което оставя топката и започва да гони останалите. Децата могат да се спасяват, като седнат на топката. Развиват се технически умения с топка и бързина на реакцията.

„Точна стрелба“

В средата на игрището се очертава кръгове с диаметър 5 м. Разпръснато в тях се поставят червени флагчета. В играта участват няколко двойки деца. Партньорите от всяка двойка застават един срещу друг. Придвижват се с бавно ходене покрай кръга и си подават топката така, че да не съборят флагчетата. Победител е двойката, която е съборила по-малко флагчета. След 1 – 2 минути учителят сменя посоката. Топката трябва да се движи по земята, да се подава точно и удобно на партньора с вътрешен удар.

„Най-бързата верига“

Децата се строяват в две колони, като първата застава на средната линия в едната половина на игрището, а втората – в другата половина. Колоните са обърнати към съответната врата. На 3 м пред всяка врата е поставена стойка с флагче. Децата са разделени на разстояние 2 м едно от друго с топка пред краката. При сигнал всички деца (едно зад друго) водят топките към флагчето, заобикалят го и отново с водене се връщат към изходните места. Победител е колоната, която е изпълнила упражнението без изпреварване на отпред стоящите деца, с плътно водене на топката и заобикаляне на флагчето, без да я изпускат. Топката се води близо до ходилото и се докосва на всяка крачка с горно-външната част на ходилото.

4. Правила на футболната игра в предучилищна възраст

Основна задача на обучението в детската градина за децата на 5 – 7 години е да формира в тях любов към играта, коректно поведение, уважение към противника и спазване на правилата. Използва се волейболна топка или футболна топка с размер №3. Отборът се състои от 5 – 6 играчи и един вратар. Времетраенето на играта е две полувремена по 10 минути. Съдия е учителят, който следи всички действия в играта. Неговите решения не се оспорват. Играта започва след сигнал от центъра на полето. Топката се подава напред. Топката е в игра, докато е в очертанията на игрището и учителят не е прекъснал играта за нарушение на правилата. Топката е извън игра, когато има нарушение на правилата и играта е спряна със сигнал. Когато топката е излязла извън очертанията на страничната линия, се отсъжда странично хвърляне (тъч), което се изпълнява с две ръце над глава от мястото на излизане на топката. Когато топката излезе отстрани на вратата извън очертанията на игрището, се изпълнява аут или корнер в зависимост от това кой състезател е изкарал топката. За непозволена игра и некоректно поведение с пряк свободен, двоен или наказателен удар се наказва играч, който спъне, удари, задържи противника, докосне топката с ръце (само вратарят има право да играе с ръце). Прекият удар се изпълняват от мястото на нарушението. При двойния удар минимум двама състезатели трябва да докоснат топката, преди да се вкара гол. Наказателен удар (дузпа) се отсъжда за нарушение в собственото наказателно поле. Изпълнява се от 5 м от неподвижна топка.

Голът е целта на играта. Зачита се, когато топката премине с целия си обем по въздух или земя линията на вратата между двете странични греди и напречната греда. Отборът, който вкара повече голове в един мач, е победител. Ако не си отбележат голове или головете са равен брой, се отчита равен резултат.

Всички спортноподготвителни игри, включително тези по плуване и тенис на маса, са описани подробно в книгата „Спортноподготвителна двигателна дейност за трета и четвърта подготвителна група в детската градина“, 2018 г. – Издателство „Бит и техника“, гр. Варна.

Контрол и оценка на резултатите

Констатирането на промените във физическото развитие, на физическите качества и дееспособността на децата в детската градина означава системна проверка и достоверна информация за тяхното състояние. Учителите запознават родителите с резултатите от диагностичните процедури. На информационно табло се отразяват вербалните оценки за състоянието на физическата дееспособност (отлична, добра, задоволителна, слаба) и постиженията за всеки показател. Прави се сравнение на резултатите с тези от таблицата за лонгитудиналното научно изследване на физическото развитие и дееспособност на населението в България.

Методиката за оценяване и контрол на резултатите, която се прилага в началото и края на учебната година, е следната:

Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек). Информира за физическото качество бързина. Измерването се извършва на равна пътека дълга около 50 м, на която се очертават стартова и финална линия. Бягането е от прав старт, започва при сигнал от учителя. Стартовата линия не се престъпва. Времето се отчита с хронометър едновременно на две деца, които бягат в два коридора, с точност 0.1 сек. Изпълнява се еднократно.

Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см). Информира за взривната сила на ръцете, раменния пояс и гърба. Детето е в разкрачен стоеж на стартова линия с ръце горе. Топката е хваната с разтворени пръсти. Ръцете, леко сгънати, отвеждат топката назад зад главата. Тазът е изнесен напред, коленете са сгънати. Следва мощно изхвърляне на топката по посока напред – нагоре и по възможност – по-далече. Краката не се местят. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.). Информира за силовите качества на коремната мускулатура. Изходното положение е тилен лег със сгънати и леко разтворени крака, ръцете са зад тила. Глезените стави се придържат от дете или от учителя. От това изходно положение детето трябва да се изправи до седеж, да опре с лакти коленете си и да се върне в изходно положение. Изпълнението започва след сигнал „Започни!“, а спирането е след сигнал „Достатъчно!“. С оптимално бързо темпо детето се изправя и ляга. Едно изправяне и лягане се отчита за една бройка. Изпълнява се еднократно.

Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.). Информира за силата на мускулатурата на долните крайници и за скоростно-силовата им издръжливост. Детето е в изходно положение стоеж с ръце покрай тялото. При сигнал „Започни!“ се пуска хронометърът. Клякането се изпълнява с оптимална бързина, дълбоко. За една бройка се отчита един цикъл – клякане и ставане. След 20 сек се подава сигнал „Достатъчно!“. Изпълнява се еднократно.

Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м). Информира за силата на мускулатурата на горните крайници и раменния пояс. Изпълнява се от изходното положение напречно разкрачен стоеж с изнесен напред крак, противоположен на хвърлящата ръка. Тежестта на тялото е върху задния крак, съответната ръка с топката е изнесена горе. Тялото е леко извито към задния крак, а свободната ръка е по посока на хвърлянето. Хвърлящата ръка изпълнява силен мах назад, изхвърлянето на уреда е с енергично движение напред и нагоре, като тежестта се пренася върху предния крак, а трупът се обръща напред и леко се накланя. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см). Информира за взривната сила на долните крайници. Провежда се на равна площ. Пътеката се маркира предварително през един сантиметър. Детето застава в стоеж с ръце горе пред стартова линия. Изпълнява мах с ръцете през напред до долу – назад и леко пружинира. Следва енергично замахване на ръцете до горе и мощен отскок напред – нагоре. Приземяването е в полуклек с ръце напред. Измерва се визуално разстоянието до най-близкия до стартовата линия белег с точност до 1 см. Изпълняват се три опита и се записва най-доброто постижение.

Постиженията по отделните тестове за всяко дете се трансформират в брой точки – от 1 до 50, с помощта на възрастово-полови оценителни таблици (приложение 1). Получените количествени резултати (брой точки) отразяват състоянието на отделните двигателни качества на детето. За да се получи качествена оценка на физическата дееспособност, се сумират точките, съответстващи на резултатите от отделните тестове, и от полученото число се съди в какви граници тя попада. На тази база могат да се диференцират три нива на развитие на физическата дееспособност: високо, средно и ниско (приложение 2).

Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца

Таблица 1. Момчета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	Силова издръжливост на трупа (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	7,70	-	-	-	-	-
49	7,80	110	12,00	315	28	24
48	7,90	-	-	-	-	-
47	8,00	109	11,90	310	-	-
46	8,10	-	-	-	27	-
45	8,20	108	11,80	305	-	23
44	8,30	-	-	-	-	-
43	8,40	107	11,70	300	26	-
42	8,50	-	-	-	-	-
41	8,60	106	11,60	295	-	22
40	8,70	-	-	-	25	-
39	8,80	105	11,50	290	-	-
38	8,90	-	-	-	-	-
37	9,00	104	11,40	285	24	21
36	9,10	-	-	-	-	-
35	9,20	103	11,30	280	-	-
34	9,30	-	-	-	23	-
33	9,40	102	11,20	275	-	20
32	9,50	-	-	-	-	-
31	9,60	101	11,10	270	22	-
30	9,70	-	-	-	-	-
29	9,80	100	11,00	265	-	19
28	9,90	-	-	-	21	-
27	10,00	99	10,90	260	-	-
26	10,10	-	-	-	-	-
25	10,20	98	10,80	255	20	18
24	10,30	-	-	-	-	-
23	10,40	97	10,70	250	-	-
22	10,50	-	-	-	19	-
21	10,60	96	10,60	245	-	17
20	10,70	-	-	-	-	-
19	10,80	95	10,50	240	18	-
18	10,90	-	-	-	-	-
17	11.00	94	10,40	235	-	16
16	11.10	-	-	-	17	-
15	11.20	93	10,30	230	-	-
14	11.30	-	-	-	-	-
13	11,40	92	10,20	225	16	15
12	11,50	-	-	-	-	-
11	11,60	91	10,10	220	-	-
10	11,70	-	-	-	15	-
9	11,80	90	10,00	215	-	14
8	11,90	-	-	-	-	-
7	12,00	89	9,90	210	14	-
6	12,10	-	-	-	-	-
5	12,20	88	9,80	205	-	13
4	12,30	-	-	-	13	-
3	12,40	87	9,70	200	-	-
2	12,50	-	-	-	-	-
1	12,60	86	9,60	195	12	12

Таблица 2. Момичета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре"), см	Силова издръжливост на трупа (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	8,30	-	-	-	-	-
49	8,40	108	9,30	290	28	24
48	8,50	-	-	-	-	-
47	8,60	107	9,20	285	-	-
46	8,70	-	-	-	27	-
45	8,80	106	9,10	280	-	23
44	8,90	-	-	-	-	-
43	9,00	105	9,00	275	26	-
42	9,10	-	-	-	-	-
41	9,20	104	8,90	270	-	22
40	9,30	-	-	-	25	-
39	9,40	103	8,80	265	-	-
38	9,50	-	-	-	-	-
37	9,60	102	8,70	260	24	21
36	9,70	-	-	-	-	-
35	9,80	101	8,60	255	-	-
34	9,90	-	-	-	23	-
33	10,00	100	8,50	250	-	20
32	10,10	-	-	-	-	-
31	10,20	99	8,40	245	22	-
30	10,30	-	-	-	-	-
29	10,40	98	8,30	240	-	19
28	10,50	-	-	-	21	-
27	10,60	97	8,20	235	-	-
26	10,70	-	-	-	-	-
25	10,80	96	8,10	230	20	18
24	10,90	-	-	-	-	-
23	11.00	95	8,00	225	-	-
22	11.10	-	-	-	19	-
21	11.20	94	7,90	220	-	17
20	11.30	-	-	-	-	-
19	11,40	93	7,80	215	18	-
18	11,50	-	-	-	-	-
17	11,60	92	7,70	210	-	16
16	11,70	-	-	-	17	-
15	11,80	91	7,60	205	-	-
14	11,90	-	-	-	-	-
13	12,00	90	7,50	200	16	15
12	12,10	-	-	-	-	-
11	12,20	89	7,40	195	-	-
10	12,30	-	-	-	15	-
9	12,40	88	7,30	190	-	14
8	12,50	-	-	-	-	-
7	12,60	87	7,20	185	14	-
6	12,70	-	-	-	-	-
5	12,80	86	7,10	180	-	13
4	12,90	-	-	-	13	-
3	13,00	85	7,00	175	-	-
2	13,10	-	-	-	-	-
1	13,20	84	6,90	170	12	12

Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца

Двигателни способности	Момчета			Момичета		
	Степен на развитие			Степен на развитие		
	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.
Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	7,4 – 8,9	9,0 – 11,1	11,2 – 12,5	8,0 – 9,3	9,4 – 11,5	11,6 – 12,9
Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	130 – 136	119 – 129	112 – 118	122 – 128	111 – 121	104 – 110
Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	13,60 –14,20	12,50 – 13,50	11,80 – 12,40	11,50 – 12,10	10,40 – 11,40	9,70 – 10,50
Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	320 – 350	260 – 315	195 – 225	290 – 320	235 – 285	200 – 230
Силова издръжливост на трупа (тест „Максимален брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	30 – 34	23 – 29	18 – 22	28 – 32	20 – 27	16 – 19
Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой	22 – 25	17 – 21	12 – 16	21 – 24	16 – 20	12 – 15

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРОГРАМНА СИСТЕМА „ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“ 3
Подходи и организационни форми за реализиране на педагогическото взаимодействие 5

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“ 8
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА 8
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ....9
1. ЧАСТ
Месец: октомври (3. седмица) 9
Месец: октомври (4. седмица) 11
Месец: октомври (5. седмица) 12
Месец: октомври (6. седмица) 14
Месец: октомври (7. седмица) 16
Месец: ноември (8. седмица)....17
Месец: ноември (9. седмица)....19
Месец: ноември (10. седмица)....20
Месец: ноември (11. седмица)....22
Месец: декември (12. седмица) 23
Месец: декември (13. седмица) 25
Месец: декември (14. седмица) 26
Месец: декември (15. седмица) 29
Месец: януари (16. седмица)....30
Месец: януари (17. седмица)....32
Месец: януари (18. седмица)....34
2. ЧАСТ
Месец: януари (19. седмица)....36
Месец: февруари (20. седмица) 38
Месец: февруари (21. седмица) 40
Месец: февруари (22. седмица) 43
Месец: февруари (23. седмица) 44
Месец: март (24. седмица) 46
Месец: март (25. седмица) 48
Месец: март (26. седмица) 50
Месец: март (27. седмица) 51
Месец: март (28. седмица) 54
Месец: април (29. седмица) 56
Месец: април (30. седмица) 58
Месец: април (31. седмица) 59
Месец: април (32. седмица) 62
Месец: май (33. седмица)....63
Месец: май (34. седмица)....66
Художествени текстове за работа по темите 67

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МАТЕМАТИКА“ 92
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА 92
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ....93
1. ЧАСТ
Месец: октомври (3. седмица) 93
Месец: октомври (4. седмица) 95
Месец: октомври (5. седмица) 97
Месец: октомври (6. седмица) 99
Месец: октомври (7. седмица) 101
Месец: ноември (8. седмица)....103
Месец: ноември (9. седмица)....105
Месец: ноември (10. седмица)....107
Месец: ноември (11. седмица)....108
Месец: ноември (12. седмица)....110
Месец: декември (13. седмица) 112
Месец: декември (14. седмица) 114
Месец: декември (15. седмица) 115
Месец: януари (16. седмица)....117
Месец: януари (17. седмица)....119
Месец: януари (18. седмица)....121
2. ЧАСТ
Месец: януари (19. седмица)....122
Месец: февруари (20. седмица) 124
Месец: февруари (21. седмица) 126
Месец: февруари (22. седмица) 128
Месец: февруари (23. седмица) 130
Месец: март (24. седмица) 131
Месец: март (25. седмица) 133
Месец: март (26. седмица) 135
Месец: март (27. седмица) 136
Месец: март (28. седмица) 138
Месец: април (29. седмица) 140
Месец: април (30. седмица) 141
Месец: април (31. седмица) 143
Месец: април (32. седмица) 145
Месец: май (33. седмица)....146
Месец: май (34. седмица)....148

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ОКОЛЕН СВЯТ“....150
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ОКОЛЕН СВЯТ ..150
МЕТОДИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЗАДАЧИТЕ НА ОН „ОКОЛЕН СВЯТ“....151
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ....154
Месец: септември (2. седмица)....154
Месец: октомври (3. седмица) 155
Месец: октомври (4. седмица) 157
Месец: октомври (5. седмица) 158
Месец: октомври (6. седмица) 159
Месец: октомври (7. седмица) 160
Месец: ноември (8. седмица)....161
Месец: ноември (9. седмица)....162
Месец: ноември (10. седмица)....163
Месец: ноември (11. седмица)....164
Месец: декември (12. седмица) 165
Месец: декември (13. седмица) 166
Месец: декември (14. седмица) 167

Месец: декември (15. седмица) 168
Месец: януари (16. седмица).....169
Месец: януари (17. седмица).....171
Месец: януари (18. седмица).....172
Месец: януари (19. седмица).....172
Месец: февруари (20. седмица) 173
Месец: февруари (21. седмица) 174
Месец: февруари (22. седмица) 175
Месец: февруари (23. седмица) 176
Месец: март (24. седмица) 177
Месец: март (25. седмица) 178
Месец: март (26. седмица) 179
Месец: март (27. седмица) 180
Месец: март (28. седмица) 182
Месец: април (29. седмица) 183
Месец: април (30. седмица) 184
Месец: април (31. седмица) 185
Месец: април (32. седмица) 185
Месец: май (33. седмица).....186
Месец: май (34. седмица).....187
Месец: май (35. седмица).....188
СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА 189

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“.....191
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО.....191
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ.....192
Месец: септември (2. седмица).....192
Месец: октомври (3. седмица) 193
Месец: октомври (4. седмица) 195
Месец: октомври (5. седмица) 196
Месец: октомври (6. седмица) 197
Месец: октомври (7. седмица) 198
Месец: ноември (8. седмица).....200
Месец: ноември (9. седмица).....201
Месец: ноември (10. седмица).....202
Месец: ноември (11. седмица).....203
Месец: декември (12. седмица) 204
Месец: декември (13. седмица) 206
Месец: декември (14. седмица) 207
Месец: декември (15. седмица) 208
Месец: януари (16. седмица).....209
Месец: януари (17. седмица).....210
Месец: януари (18. седмица).....211
Месец: януари (19. седмица).....213
Месец: февруари (20. седмица) 214
Месец: февруари (21. седмица) 215
Месец: февруари (22. седмица) 216
Месец: февруари (23. седмица) 217
Месец: март (24. седмица) 218
Месец: март (25. седмица) 220
Месец: март (26. седмица) 221
Месец: март (27. седмица) 222
Месец: март (28. седмица) 223
Месец: април (29. седмица) 225
Месец: април (30. седмица) 226
Месец: април (31. седмица) 227
Месец: април (32. седмица) 228
Месец: май (33. седмица).....229
Месец: май (34. седмица).....230
Месец: май (35. седмица).....232

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“ 234
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ 234
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ.....234
Месец: септември (1. седмица).....234
Месец: септември (2. седмица).....235
Месец: октомври (3. седмица) 236
Месец: октомври (4. седмица) 237
Месец: октомври (5. седмица) 238
Месец: октомври (6. седмица) 239
Месец: октомври (7. седмица) 240
Месец: ноември (8. седмица).....241
Месец: ноември (9. седмица).....242
Месец: ноември (10. седмица).....243
Месец: ноември (11 седмица).....244
Месец: декември (12. седмица) 245
Месец: декември (13. седмица) 246
Месец: декември (14. седмица) 247
Месец: декември (15. седмица) 248
Месец: януари (16. седмица).....248
Месец: януари (17. седмица).....249
Месец: януари (18. седмица).....250
Месец: януари (19. седмица).....251
Месец: февруари (20. седмица) 252
Месец: февруари (21. седмица) 253
Месец: февруари (22. седмица) 254
Месец: февруари (23. седмица) 255
Месец: март (24. седмица) 256
Месец: март (25. седмица) 257
Месец: март (26. седмица) 258
Месец: март (27. седмица) 259
Месец: март (28. седмица) 260
Месец: април (29. седмица) 260
Месец: април (30. седмица) 261
Месец: април (31. седмица) 262
Месец: април (32. седмица) 263
Месец: май (33. седмица).....264
Месец: май (34. седмица).....265
Месец: май (35. седмица).....266
Месец: май (36. седмица).....266

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“.....268

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА 268
Форми на педагогическо взаимодействие 269
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 270
Месец: септември (1. седмица) 270
Месец: септември (2. седмица) 271
Месец: октомври (3. седмица) 272
Месец: октомври (4. седмица) 274
Месец: октомври (5. седмица) 276
Месец: октомври (6. седмица) 279
Месец: октомври (7. седмица) 281
Месец: ноември (8. седмица) 284
Месец: ноември (9. седмица) 286
Месец: ноември (10. седмица) 288
Месец: ноември (11. седмица) 290
Месец: декември (12. седмица) 292
Месец: декември (13. седмица) 295
Месец: декември (14. седмица) 297
Месец: декември (15. седмица) 300
Месец: януари (16. седмица) 302
Месец: януари (17. седмица) 305
Месец: януари (18. седмица) 307
Месец: януари (19. седмица) 309
Месец: февруари (20. седмица) 311
Месец: февруари (21. седмица) 313
Месец: февруари (22. седмица) 315
Месец: февруари (23. седмица) 317
Месец: март (24. седмица) 319
Месец: март (25. седмица) 321
Месец: март (26. седмица) 324
Месец: март (27. седмица) 326
Месец: март (28. седмица) 328
Месец: април (29. седмица) 330
Месец: април (30. седмица) 332
Месец: април (31. седмица) 334
Месец: април (32. седмица) 337
Месец: май (33. седмица) 339
Месец: май (34. седмица) 341
Месец: май (35. седмица) 343
Месец: май (36. седмица) 343
Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност 344
Контрол и оценка на резултатите 353
Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца
Таблица 1. Момчета 355
Таблица 2. Момичета 356
Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 6 – 7-годишни деца 357

ПОРЕДИЦА

ЗЛАТНО КЛЮЧЕ

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Електронен вариант
на книжката на адрес
www.e-uchebnici.com

Цена 29.00 лв.

9 786197 523522

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com